Vänersborgs kommun

Tyckt om Vänersborgs framtid

bilaga 2 till översiktsplan 2017

ÖP 2017

Tyckt om Vänersborgs framtid
bilaga 2 till översiktsplan 2017

Text och grafisk utformning: Pål Castell

Foton från kommunens bildarkiv

Projektledare för översiktsplanen:

Lars Rudström, kommunstyrelseförvaltningen
Pål Castell, byggnadsförvaltningen

Arbetsgrupp för översiktsplanen:

Elin Isaksson, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
Maria Wagerland, samhällsbyggnadsförvaltningen
Curt-Göran Krantz, socialförvaltningen
Sven-Eric Sjöbergh/Kent Javette/Anna Högmark, barn- och utbildningsförvaltningen
Christer Glännestrand, kultur- och fritidsförvaltningen
Jasmina Lilja, byggnadsförvaltningen
Magnus Wångblad/Frida Skarp, byggnadsförvaltningen
Helena Persson/Helena Grimm, kommunstyrelseförvaltningen
Anne-Lie Lindgren, kommunstyrelseförvaltningen
Christel Thuresson/Karolin Olsson, kommunstyrelseförvaltningen

Innehåll

Inledning....4

Bomässan....5

Webbenkät....9

Aqua Blå....10

Dialogträff på Folkets hus....14

Chalmerssamarbete....21

Uppdrag vår framtid....35

Landsbygdsträffar....39

Övriga dialogträffar....50

Bilaga....53

Inledning

Varför dialog?

I arbetet med översiktsplanen har en målsättning varit att skapa en bred diskussion om hur Vänersborgs kommun ska utvecklas i framtiden. Det har varit viktigt att involvera många olika personer och få in många olika perspektiv. Det finns flera anledningar:

- Det möjliggör att fler idéer och tankar kommer in i processen.
- Det kan vara ett led i att utveckla och förankra idéer.
- Det ger alla inblandade möjlighet att lära sig saker om kommunen.
- Det kan ligga till grund för långsiktigt kontaktbyggande och tillit mellan kommuninvånare, förtroendevalda och tjänstemän.

Metoder och upplägg

När processen för att ta fram en ny översiktsplan lades fram var dialogarbete med kommuninvånare en viktig del. Framför allt i det tidiga skedet för att lägga upp en struktur utifrån vilka huvudfrågor översiktsplanen ska ta upp. Tidigt satsades därför på att sprida information om arbetet vid större evenemang, via lokal media och hemsida. Bland annat spreds en folder och en flyer med information och inbjudan till dialog.

Intressegrupper uppmanades att anmäla sitt intresse. Särskilda satsningar gjordes även för att bättre nå ut till vissa grupper, bland annat barn och unga, boende i Torpaområdet och boende på landsbygden.

En viktig hållpunkt var dialogträffen på Folkets hus 2 oktober 2014, vilken var utformad som ett avstamp för att identifiera huvudfrågor. Processen redovisas översiktligt i grafen nedan.

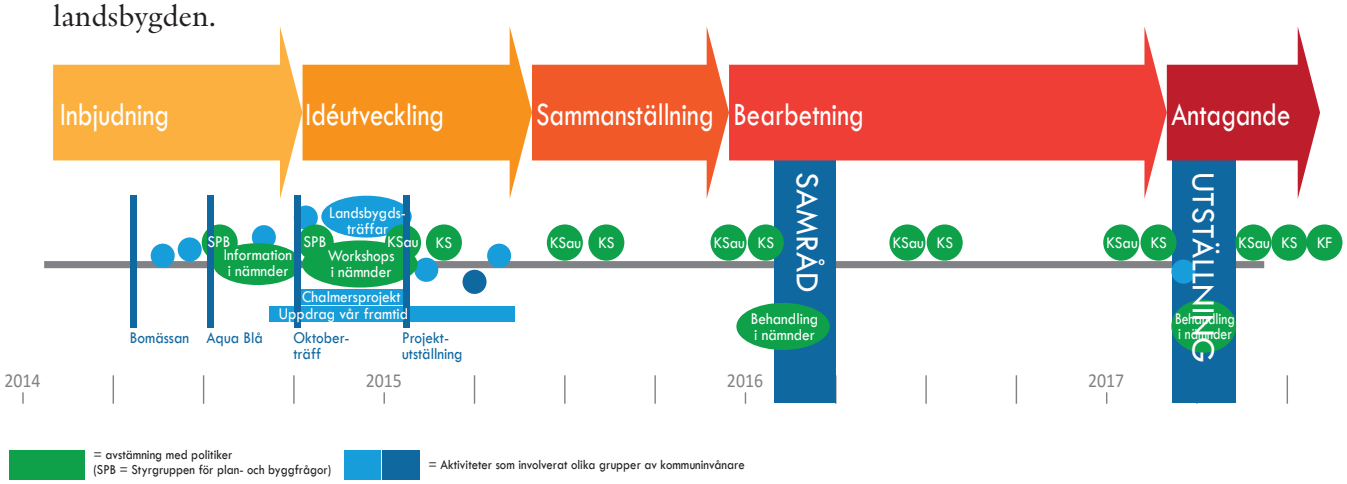
Om redovisningen

Detta dokument sammanställer och sammanfattar stora delar av det material som samlats in under arbetet med översiktsplanen. De viktigaste dialogprocesserna beskrivs i avsnitten som följer.

Ett fortlöpande arbete

Vänersborgs kommun behöver föra dialog med kommuninvånarna hela tiden. För att ge möjlighet till inflytande utvecklas också nya metoder kontinuerligt. Bland annat har de senaste åren tagits fram en interaktiv 3D-karta över hela kommunen där alla kan lämna synpunkter och rita in egna förslag på byggnader med mera.

Att samtala om utvecklingen tillsammans är en lärprocess för både tjänstemän, politiker och allmänheten. Alla som deltar ges möjlighet att förstå andras perspektiv och dela med sig av kunskaper. Det ger förutsättningar för bättre beslut och bättre samarbete, vilket behövs för att klara de utmaningar som kommer.

Bomässan

11-13 april 2014

Tidpunkt och plats

Vänersborgs kommun deltog med en monter på Bomässan 2014, 11-13 april i Arenan. Översiktsplanearbetet var en bärande del av kommunens monter.

Syften

- sprida information till allmänheten om arbetet med en ny översiktsplan
- sprida budskapet att vi gärna vill ha löpande dialog med kommuninvånarna om kommunens framtid
- börja samla in kunskap om Vänersborg som en boendeort

Målgrupp och deltagare

Målgruppen var besökare på mässan. Antalet personer som deltog i samtal och genom att lämna synpunkter var uppskattningsvis 400-500.

Från kommunen deltog tjänstemän från byggnadsförvaltningen och utvecklingskontoret, samt politiker från kommunstyrelsen, byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Tillvägagångssätt

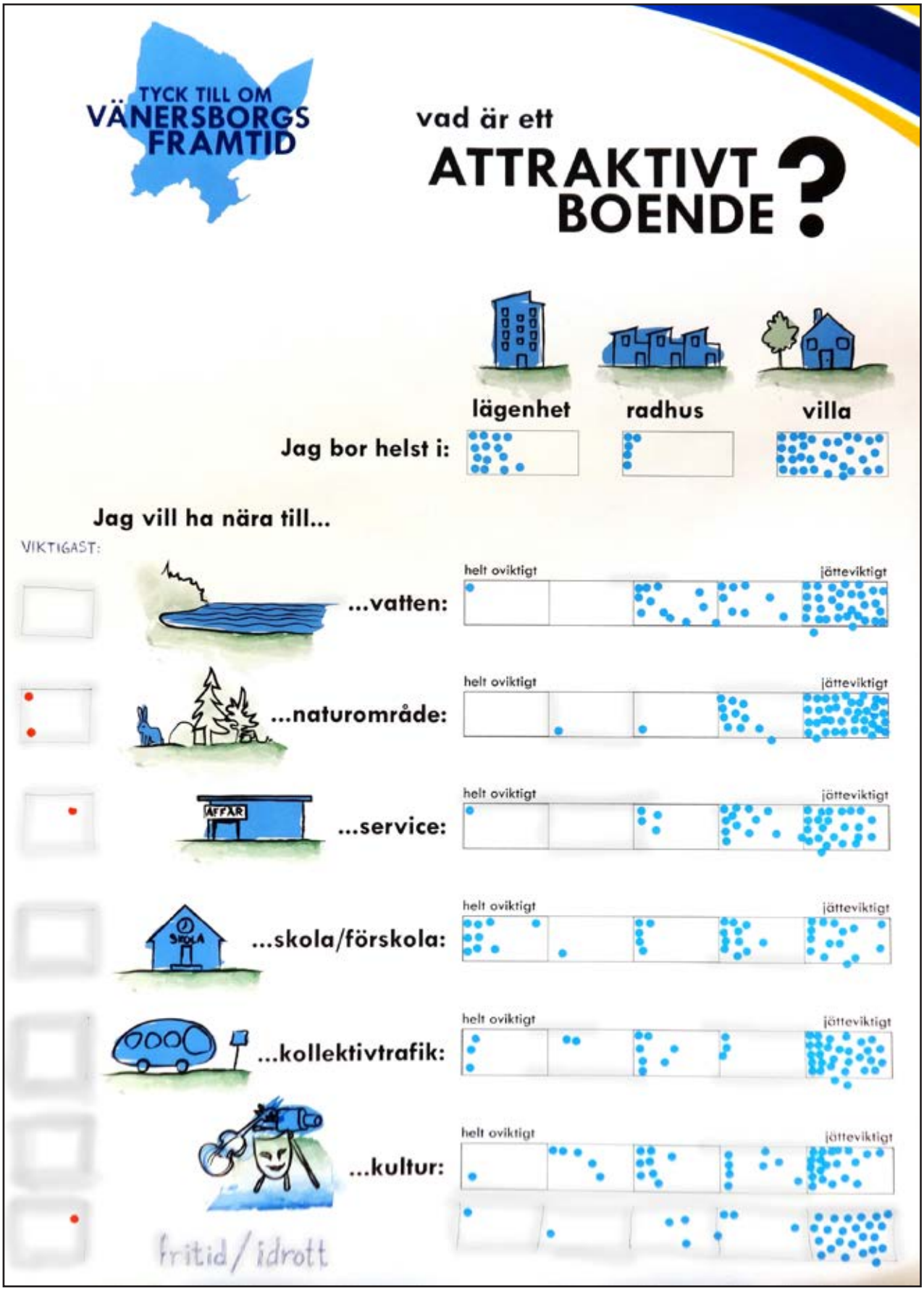
I montern fanns två postrar med kartor över kommunen och dess tätorter, samt en poster med alternativ för vad som kan skapa ett atraktivt boende. Besökare uppmanades att markera platser och alternativ med olika färgpluppar, samt att lämna kommentarer och synpunkter på postitlappar.

Utöver det delades flyers ut med information om översiktsplanearbetet och en länk till webbenkäten.

Resultat

Många tankar kom in om vilka platser i kommunen som uppskattas och inte, samt vad som bidrar till bra boendemiljöer. På följande sidor lyfts några av resultaten fram.

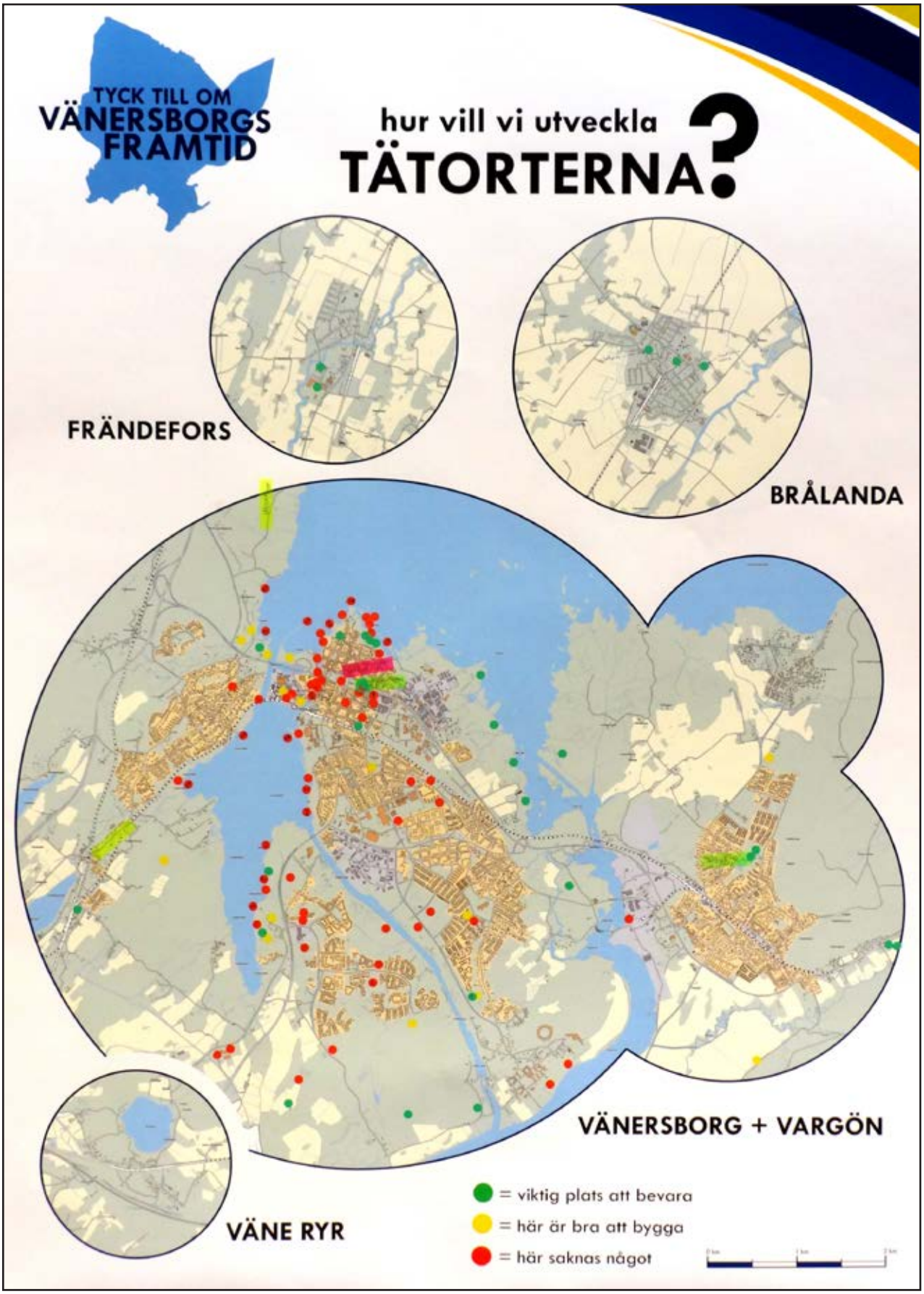

Dialogposter från Bomässan 2014.
Närhet till naturområde värdesattes allra högst av besökarna i montern..

Dialogposter från Bomässan 2014.
Dalbobergen är ett av de områden som många av besökarna i montern lyfte fram som viktigt att bevara.

Dialogposter från Bomässan 2014.
Besökarna i montern ville se utveckling på många ställen. Allra störst var intresset för centrum, där en stor del av diskussionerna rörde Kulturaxeln och aulan..

Webbenkät

april 2014 - december 2015

Tidpunkt och plats

En enkät om kommunens utveckling lades upp med länk från sidan ”Tyck till om Vänersborgs kommun” på kommunens hemsida. Enkätet lanserades först i samband med Bomässan i april 2014, utvecklades sedan inför dialogarbete under hösten 2014 och avvecklades helt inför samrådet mot slutet av 2015. Hemsidan har under tiden uppdaterats och omstrukturerats ett flertal gånger.

Syften

- sprida information till allmänheten om arbetet med en ny översiktsplan
- sprida budskapet att vi gärna vill ha löpande dialog med kommuninvånarna om kommunens framtid
- samla in tankar och idéer om hur kommunen kan utvecklas

Målgrupp och deltagare

Målgruppen var alla med intresse för kommunens utveckling. Formatet var tänkt att komplettera dialogeventen med synpunkter från dem som gärna sitter hemma och funderar lite innan de formulerar sina tankar. 36 svar har inhämtats via webbenkäten. Bland de 14 som angav ålder och könstillhörighet var medelåldern 51 år och 75% män.

Tillvägagångssätt

Enkätet har innehållit ett litet antal frågor med möjlighet att lämna skrivna svar. Möjlighet har också funnits att lämna kontaktuppgifter för att få information om arbetet samt ange bostadsområde, könstillhörighet och ålder.

Resultat

Många kommentarer och synpunkter har kommit in via webbenkäten, en del detaljerade och en del mer övergripande om kommunens identitet och utvecklingsmöjligheter. Som delvis framgår av ordmolnet nedan tryckte många på att kommunen borde satsa mer på sina kärnverksamheter skola och omsorg. Många lyfte fram landsbygden och dess småorter och menade att kommunens resurser bör fördelas rättvist över hela det geografiska området. Samtidigt vill många se satsningar på både infrastruktur och ett levande centrum med mötesplatser.
Att ordet ”träd” kom fram tydligt i enkäten är kopplat till debatten kring trädfällning i Plantaget, som pågick under samma period. Det visar samtidigt att grönska är något som värdesätts starkt av vänersborgarna.

Nyckelord från webbenkäten.
Storleken på texten beror på hur ofta ordet nämnts.

Aqua Blå 2014, 2015

Tidpunkt och plats

I Vänersborgs kommuns deltagande på festivalen Aqua Blå 2014 och 2015, var arbetet med ny översiktsplan ett viktigt tema. Kommunen använde båda åren en del av ett större tält centralt på festivalområdet.

Syften

- sprida information till allmänheten om arbetet med en ny översiktsplan
- sprida budskapet att vi gärna vill ha löpande dialog med kommuninvånarna om kommunens framtid
- samla in tankar om Vänersborgs kommuns framtida identitet
- få respons på tidigare insamlade idéer

Målgrupp och deltagare

Målgruppen var besökare på festivalen. Antalet personer som deltog i samtal och genom att lämna synpunkter var uppskattningsvis 300-400 varje år.

Från kommunen deltog tjänstemän från byggnadsförvaltningen och utvecklingskontoret, samt politiker från kommunstyrelsen, byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Tillvägagångssätt

I tältet fanns båda åren en utställning om översiktsplanearbetet.

2014 fanns två postrar med idéer som lämnades på bomässan, samt ett stort papper för att samla in ”framtidsbilder”. Besökare uppmanades att markera vilka idéer som var bra eller dåliga, samt skriva kommentarer om förslagen och om de framtidsbilder som skrevs upp.

Ett antal personer fick innan festivalen frågan om att bidra genom att formulera sina framtidsbilder.

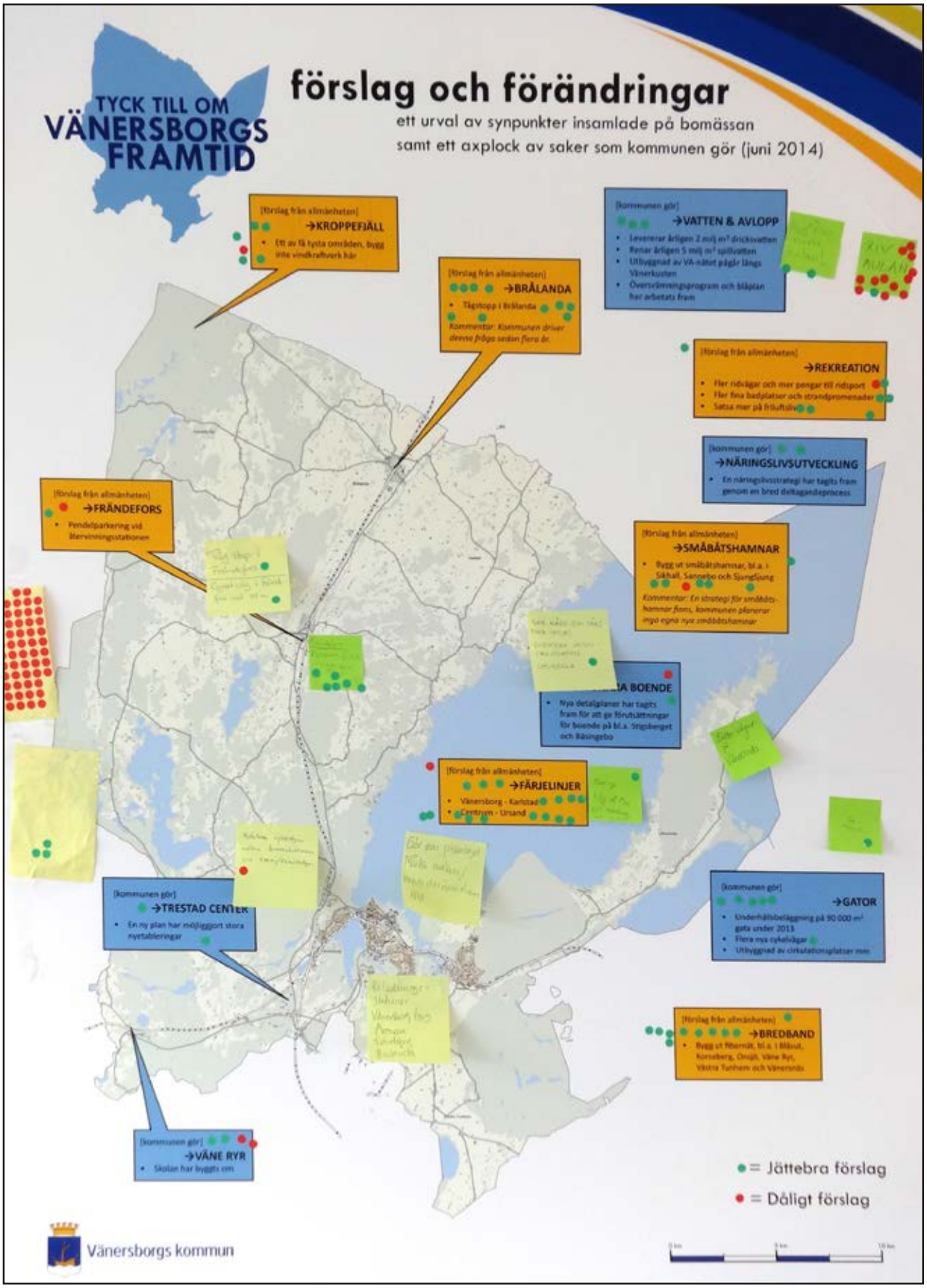
Utöver det delades flyers ut med information om översiktsplanearbetet och en länk till webbenkäten.

2015 var utställningen mer inriktad på att visa upp resultat från tidigare dialog om översiktsplanearbetet. Besökare fick då delta i ett samtal om dessa idéer.

Resultat

På Aqua Blå 2014 kom många förslag in på ”framtidsbilder” för Vänersborgs kommun. Dessa har senare kommit till användning för bland annat workshops i de politiska nämnderna och förberedelser inför dialogträffen i oktober 2014. På följande sidor redovisas en del av resultaten.

Dialogposter från Aqua Blå 2014. Tågstopp i Brålanda, färjelinjer, bredband och upprustning av friidrottsanläggningen i Frändefors var några av de förslag som många besökare visade sitt stöd för. Förslaget att riva aulan fick däremot många emot sig.

Dialogposter från Aqua Blå 2014. Festivalbesökarna visade stort stöd för bland annat satsningar på Skräcklanparken, upprustning av Hallevi idrottsanläggningar, skidbacke i Vargön och grönområden på Onsjö. Många var också engagerade i frågan om Huvudnäsaulans framtid där de flesta ville bevara den.

Anteckningar insamlade på Aqua Blå 2014. Besökare fick själva formulera framtidsbilder.

Dialogträff på Folkets hus 2 oktober 2014

Tidpunkt och plats

Som ett led i dialogarbetet bjöds allmänheten in till en större dialogträff på Folkets hus/Kulturhuset i Vänersborg 2 oktober 2014. Festsalen användes som huvudsaklig samlingslokal medan gruppbarbeten skedde även i flera av de mindre rummen på andra våningen i Kulturhuset.

Syften

- fördjupa arbetet med framtidsbilder
- låta många olika perspektiv mötas kring Vänersborgs nutida och framtida identitet
- göra ett avstamp i översiktsplanearbetet för att sedan övergå från övergripande frågor om identitet till konkretisering av strategier

Målgrupp och deltagare

Målgruppen för dialogträffen var bred. Dels bjöds allmänheten in via annonsering i lokaltidning och via kontaktlistor som skapats tidigare i dialogarbetet. Dels skickades epostinbjudningar till ett antal nyckelpersoner med olika kunskaps- och ansvarsområden. Dessa var föreningsaktiva, företagare, tjänstemän och politiker. En grupp gymnasieelever som varit i kontakt med kommunen kring ett projektarbete uppmanades att anmäla sig för att få med ungdomar i samtalet. Utöver dessa lades träffen upp så att en grupp arkitektstudenter från Chalmers skulle delta. Sammanlagt deltog 110 personer.

Tillvägagångssätt

Deltagarna hälsades välkomna efter lunchtid i en fullsatt festsal. Inledningsvis hölls några kor-

tare framföranden för att lägga en god grund för gruppdiskussionerna. Sedan spred deltagarna ut sig till 14 bord utifrån en förutbestämd gruppindelning. Gruppindelningen utgick från att i varje grupp få så stor spridning som möjligt på perspektiv. I varje grupp fanns en tjänsteman från kommunens arbetsgrupp för översiktsplanen med ansvar att se till att gruppens arbete fungerade bra. I varje grupp fanns även ett par av studenterna från Chalmers med uppgift att hjälpa till med dokumentationen. För att möjliggöra medverkan av utländska studenter hade fyra av grupperna engelska som arbetsspråk. Grupparbetet innehöll tre olika delar där de första två redovisades med plancher som hängdes upp och den tredje presenterades inför alla deltagare på slutet.

Överskådligt program för dagen:

13:00 INTRODUKTION
talare från kommunen och ungdomsrådet

14:00 VÄNERSBORG IDAG
grupparbete, första passet

15:00 FIKA

15:30 FRAMTIDSBILDER
grupparbete, andra passet

16:15 PRESENTATIONER

16:45 AVSLUTNING

Grupparbetets upplägg i detalj:

Pass 1

1. Välj ut en bild som symboliserar Vänersborg idag. Alla väljer varsin bild. Skriv nyckelord på bilden. (5 min)

2. Presentera bilderna för varandra. Berätta varför ni valde bilden. Lägg sedan bilderna åt sidan så länge. (5-10 min)

3. Titta på kartan. Skriv upp viktiga resurser som vi har i kommunen. Alla skriver var för sig på post-it-lappar. I tur och ordning får deltagarna sätta upp en lapp åt gången på kartan och berätta hur hen tänkt. Liten diskussion kan följa. En resurs = en post-it. (20 min)

4. Gå igenom post-it-lapparna och försök att kategorisera resurserna, under rubrikerna: ROLL I REGIONEN, BOENDE och NÄRINGSLIV. Sätt upp post-it-lapparna på A3-pappret och markera med en färgprick på kartan för varje post-it. En resurs kan passa under flera kategorier, då kan ni sätta flera färgprickar. Skriv gärna nyckelord på post-it-lapparna. Ex: Vänern – turism (näringsliv), rekreation (boende och roll i regionen). (10 min)

5. Gå igenom listan över utmaningar och möjligheter. Fundera på om ni saknar något, skriv till det i så fall. Ringa in de 5 faktorer som ni tycker är viktigast. (10 min)

6. Ta med bilderna ni valde ut i början av passet. Tejpa upp dem på er skärm i den stora salen (skärmarna är märkta med bokstäver).

Pass 2

1. Välj ut en bild som symboliserar det Vänersborg vi vill se i framtiden. Alla väljer varsin bild. Skriv nyckelord på bilden. (5 min)

2. Presentera bilderna för varandra. Berätta varför ni valde bilden. (10 min)

3. Välj gemensamt i gruppen ut 3 av de bilder ni valt. Diskutera och motivera ert urval. Vad symboliserar dessa 3 bilder tillsammans? Vad säger de om framtidens Vänersborg? (20 min)

4. Sätt upp lapparna på ett pappersark och skriv ev. ytterligare nyckelord. Förbered en 2 minuters presentation för de andra grupperna. (5 min)

Presentation

Berätta för de andra grupperna om varför ni valt era 3 bilder och vad de säger om vilket Vänersborg vi vill ha i framtiden. 2 minuter per grupp.

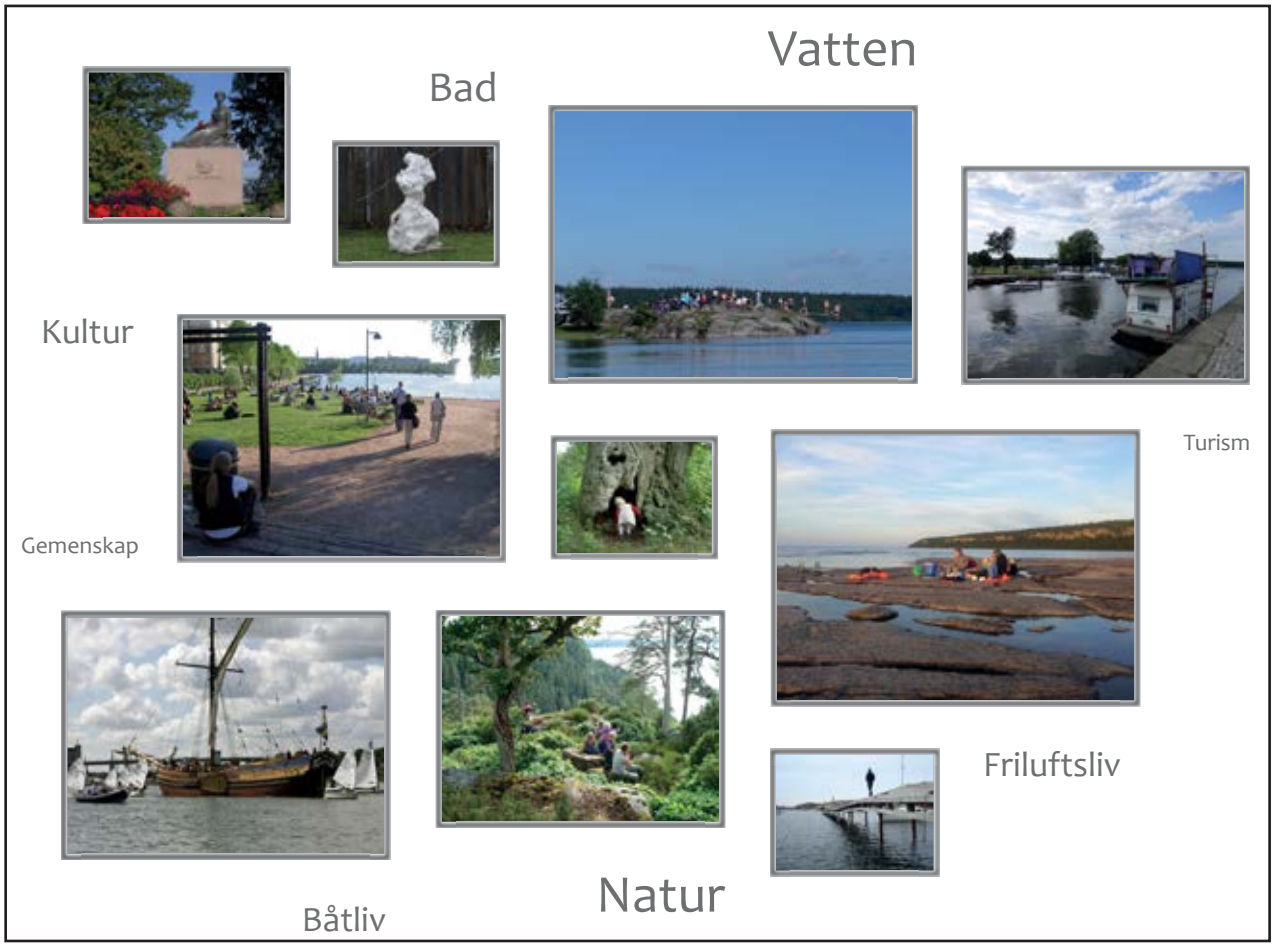
Resultat

Allt material från dialogträffen har bearbetades för olika ändamål av tjänstemän i arbetsgruppen för översiktsplanen. Det som använts mest är de 14 gruppernas slutpresentationer i form av planscher med bilder och nyckelord. Bland annat har de varit en viktig källa till de identitetsbegrepp som de politiska nämnderna senare arbetade med och de grundstrategier som arbetsgruppen landade i inför det slutliga samrådet.

En sammanställning som gjordes direkt efter dialogträffen visar vilka bilder som användes mest för att beskriva Vänersborgs identitet idag och i framtiden, samt vilka nyckelord som användes för detta.

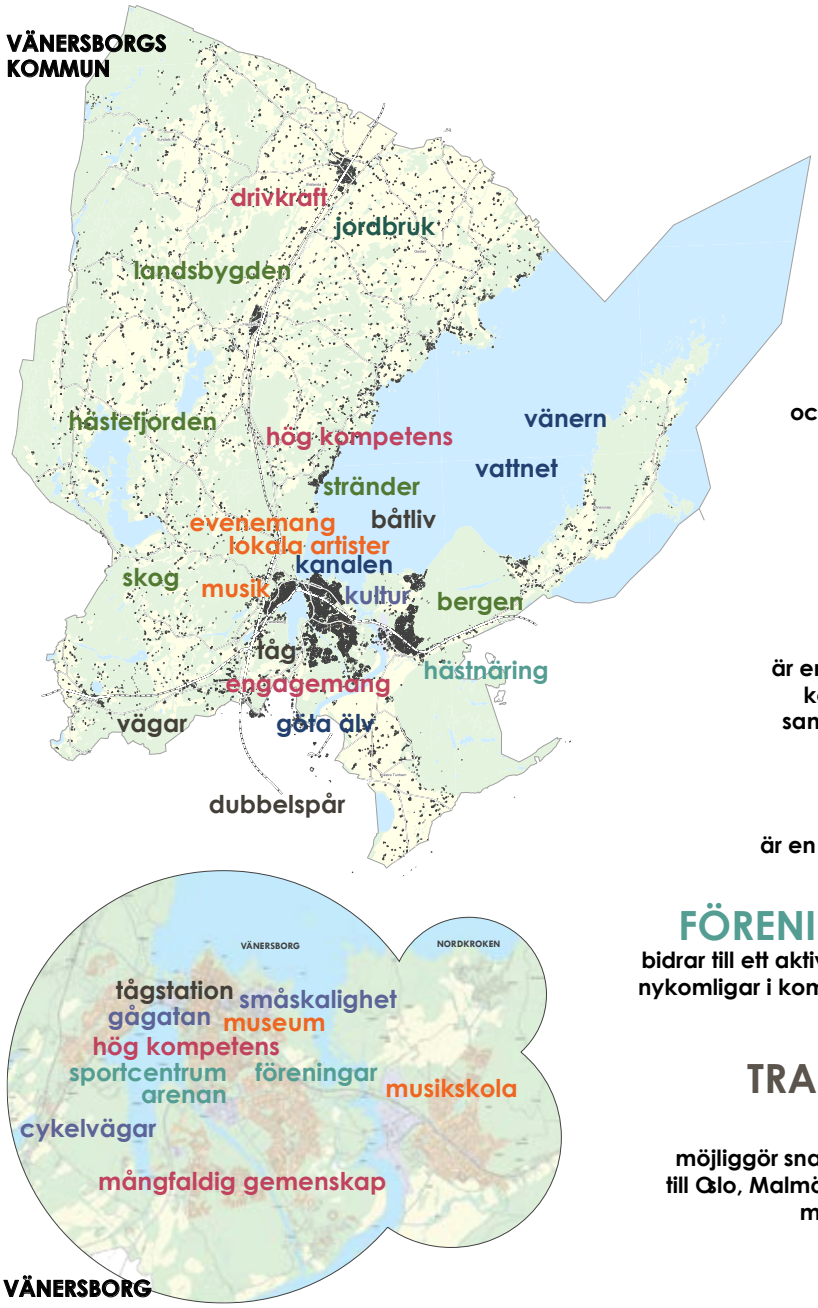
I samband med det sammanställdes även gruppernas arbete med resurser och utmaningar i matriser och kartor.

IDENTITETER IDAG

Vänersborgs identiteter idag
Sammanställning av grupparbeten 2 oktober 2014

RESURSER

NATUREN

bidrar till ett bra boende, en attraktiv kommun, och är en resurs för jordbruk, rekreation aktiviteter och turism.

VATTEN

erbjuder badplatser, kommunikations-möjligheter, bidrar till turism, ett rik båtliv, och ett trivsamt boende.

LANDSBYGDEN

är en resurs för jordbruk, naturupplevelser och potentiell plats för näringslivsutveckling.

KULTURLIVET

bidrar till ett aktivt boende i Vänersborg, spelar roll i Vänersborgs roll i regionen och göra centret attraktivt.

INVÅNARNA

är en resurs för näringslivet i kommunnen: hög kompetens kan locka företag, och andan i samhället gynnar entreprenörskap. De bidrar också till en mångfaldig gemenskap.

ATTRAKTIVT CENTRUM

är en resurs för det goda boendet i Vänersborg och invånarnas hälsa.

FÖRENINGS-OCH IDROTTSLIVET

bidrar till ett aktivt samhälle och underlättar integration av nykomligar i kommunen. Det gör kommunen levande och stärker kommunens roll i regionen.

TRAFIKINFRASTRUKTUR OCH VÄNERSBORGS LÄGE

möjliggör snabb pendling till Göteborg, samt dagsturer till Oslo, Malmö och Stockholm, underlättar samverkans-möjligheter med Trollhättan och Uddevalla.

Resurser i Vänersborgs kommun.
Sammanställning av grupparbeten 2 oktober 2014.

UTMANINGAR

MÖJLIGHETER

Segregering, sociala klyftor och ohälsa

Utflyttning av unga

Verksamheter flyttar från kommunen (t.ex högskola)

Åldrande befolkning

Översvämningsrisker

Strukturomvandlingar, t.ex SAAB, Bruket i Vargön

Externa köpcentrum konkurrerar ut stadskärnor

Bostadsbrist, särskilt hyresrätter

Regionhuvudstad

Stor utvecklingspotential genom det geografiska läget

Kommunikationer: dubbelspår även nordost och norrut

Läget längs Oslo-Göteborg

Attraktiv centrum lockar företag

Hamnflytt - nya näringar

Samverkan Trestad: Trollhätan, Vänersborg, Uddevalla

Levande landsbygd

Naturturism

Innovation ny teknik, ex. utveckling av kretsloppstänkande

Vänersborgs kommun använder sig av lokala resurser och är klimatneutralt

Föregångskommun för biogas

Nytänk inom tillverkningsindustrin

Jordbruk och livsmedelförädling - närodlat

Flexibelt och Hållbart byggande för olika behov

Möjlighet till attraktivt sjönära boende

Förtätning av Vänersborgs stad

Bättre vattenkontakt i staden

Snabbare hantering av plan-och bygg process

Hitta nya bostadsområden

Kultur och evenemangskommun

Tillgänglighet för alla

Levande möteplatser där alla får komma till plats

Integration och kulturell mångfald, mer kluturutbud

Vänersborg är full av liv och rörelse

Rik grönska i tätorten med möjlighet till stadsnära odling

God tillgänglighet till sjö och natur

Sportcentrum

Skola / Forskola

Broförbindelse: Skaven över Vassbotten

Utmaningar och möjligheter i Vänersborgs kommun. Sammanställning av grupparbeten 2 oktober 2014. Storleken på texten avspeglar hur många av grupperna som lyfte fram aspekten

IDENTITETER I FRAMTIDEN - ORDMOLN

Vänersborgs identiteter i framtiden.
Sammanställning av grupparbeten 2 oktober 2014.
Storleken på texten avspeglar hur många av grupperna som lyfte fram aspekten

IDENTITETER I FRAMTIDEN - FJÄRIL

Vänersborgs identiteter i framtiden.
Sammanställning av grupparbeten 2 oktober 2014.
Presentationerna fångade i fyra huvudteman.

En bearbetning som gjordes senare handlade om att ur de fjorton slutpresentationerna lyfta fram ett mindre antal övergripande målbilder. Detta presenterades i form av ”fjärilskartan” där kommunens geografiska yta färglagts med olika bilder kopplade till nyckelord.

Chalmerssamarbete oktober 2014 - januari 2015

Tidpunkt och plats

På förfrågan från Chalmers tekniska högskola inleddes under hösten 2014 ett samarbete kring kursen Planning and Designing for Sustainable Development in a Local Context. Det är en internationell masterkurs för studenter på väg att bli arkitekter och stadsplanerare. Kursen pågick från början av oktober till mitten av januari. Kursen hölls huvudsakligen på Chalmers men vid några tillfällen vistades hela studentgruppen i Vänersborg. I övrigt var det upp till studenterna att åka till Vänersborg för att inhämta den information de behövde.

Syften

- få en omfattande granskning av våra utmaningar och möjligheter att skapa en hållbar stadsutveckling
- utveckla och fördjupa projektidéer
- sprida och bredda arbetet med hållbarhetsfrågor bland tjänstemän, politiker och allmänhet

Målgrupp och deltagare

Kursen utgjordes av ett trettiotal studenter från ett flertal länder på sex kontinenter som efter färdig utbildning kommer att vara arkitekter, planerare eller liknande. Till det kom lärare och handledare från Chalmers.

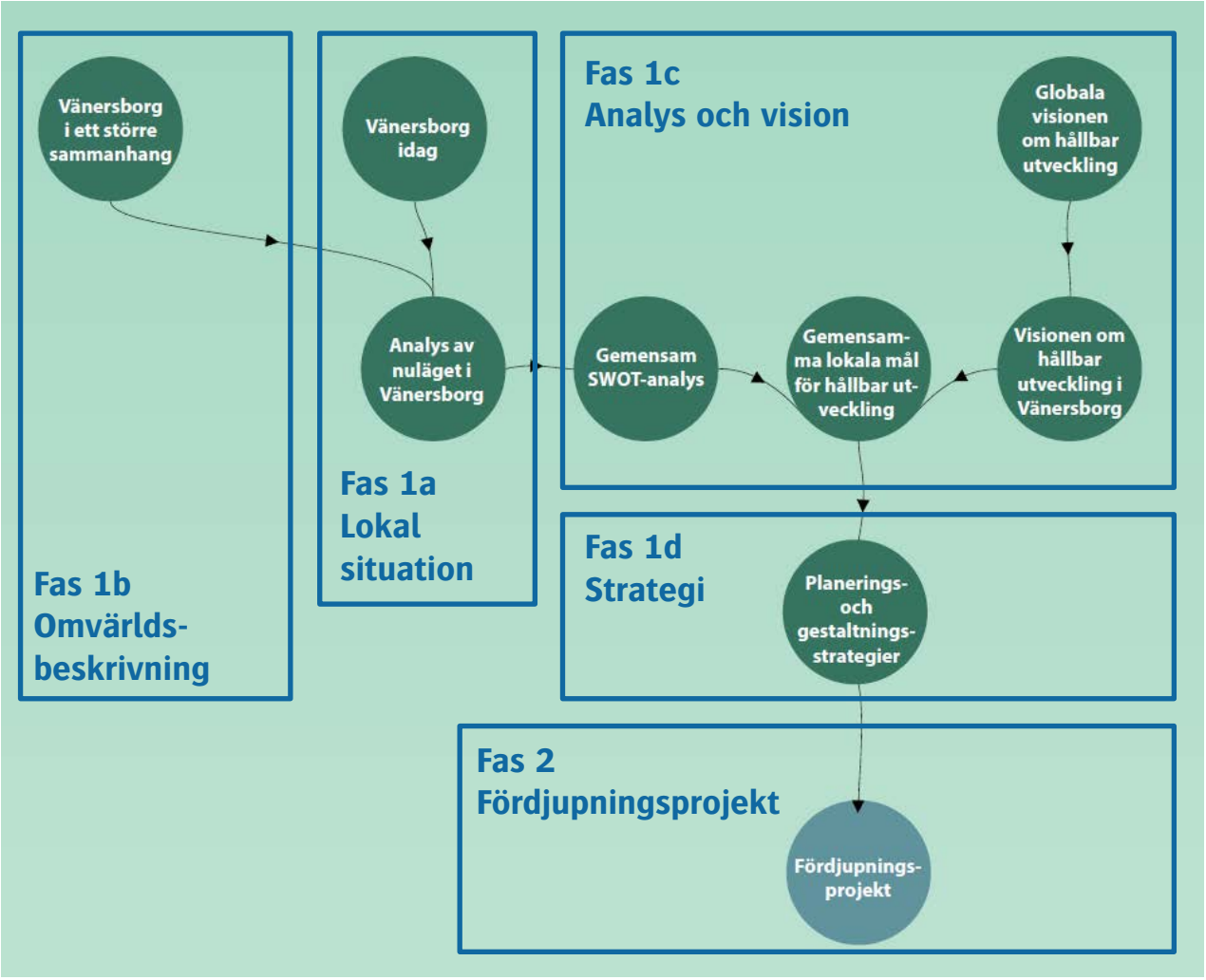
Målgruppen för samarbetet var bred. Förutom medverkande tjänstemän och politiker har ett stort antal boende och yrkesverksamma i kommunen på olika sätt deltagit i arbetet. Bland annat gjorde flera av projektgrupperna workshops med ungdoms- och barngrupper.

Sammanlagt rör det sig om flera hundra personer som har deltagit i arbetet med datainsamling, analys och idéutveckling.

Tillvägagångssätt

Kursen var upplagd med ett antal faser, som redovisas i bilden på föregående sida. Första halvan av kursen ägnades åt inventering av den lokala situationen och omvärldstrender, analyser och målformuleringar, samt framtagande av strategier för

planering och gestaltning. Den andra halvan ägnades åt fördjupningsprojekt.

Under den första kursveckan vistades studenterna i Vänersborg. De introducerades genom ett antal föreläsningar och guidade rundturer av tjänstemän med olika expertis. I fem delgrupper fick de i uppgift att samla information och beskriva den lokala situationen utifrån nedanstående teman och geografiska områden:

Teman:

- Att bo i Vänersborg
- Att försörja sig i Vänersborg
- Att växa upp och bli gammal i Vänersborg
- Att förflytta sig i, till och från Vänersborg
- Att överleva i ett långsiktigt perspektiv i Vänersborg

Områden (se kartbild till höger):

1 - Onsjö
2 - Mariedal mm
3 - Lyckhem mm
4 - Centrala Vänersborg
5 - Öxnered-Blåsut

I studien ingick att intervjua kommuninvånare, föreningsledare, företagare, tjänstemän och politiker. Studenterna fick tillgång till cyklar för att kunna ta sig runt i områdena. De fick även tillgång till dokument.

Den andra deluppgiften handlade om att studera och förstå Vänersborg i ett större sammanhang. I uppgiften ingick att undersöka drivkrafter och trender i omvärlden som kan påverka den fortsatta utvecklingen i Vänersborg.

Analyserna är baserade på litteraturstudier, intervjuer och föreläsningar. Utifrån en förståelse av det större sammanhanget identifierades möjligheter och hot för en positiv och hållbar utveckling i Vänersborg.

Arbetade skedde då i sex olika grupper med fokus på olika nivåer:

- Världen (OECD-länder)
- Världen (icke-OECD-länder)
- Europa
- Sverige
- Västra Götaland
- Fyrbodalsregionen

I den tredje deluppgiften arbetade hela klassen tillsammans. Uppgiften var att analysera förutsättningarna för hållbar utveckling i Vänersborg. Slutsatserna från föregående deluppgifter sammanfattades i en gemensam SWOT-analys. SWOT står för styrkor, svagheter, möjligheter och hot (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats).

Med utgångspunkt i SWOT-analysen definierades sedan lokala mål för en positiv och hållbar utveckling i Vänersborg. Målen hade sin utgångspunkt dels i den globala visionen om hållbar utveckling, dels i den lokala situationen i Vänersborg.

Den fjärde och sista deluppgiften i kursens första fas handlade om att ta fram planerings- och gestaltningsstrategier för att nå de lokala utvecklingsmål som formulerades innan. I detta arbete delade studenterna in sig i grupper baserade på intresseområde.

Strategierna har sedan varit utgångspunkt för valet av fördjupningsprojekt i kursens andra fas. I fördjupningsprojekten valde studenterna att arbeta självständigt eller i mindre grupper med frågor eller utvecklingsidéer som växt fram under kursen.

Det sista skedet i kursen bestod av den avslutande veckan då studenterna presenterade hela sitt arbete. Muntliga redovisningar genomfördes eftermiddagen 13 januari 2015, varefter en utställning öppnade. Arrangemanget var öppet för allmänheten och annonserades i lokaltidningar samt spreds via epostlistor med mera. Det blev fullsatt på festsalen i Folkets Hus inför de muntliga presentationerna och utställningen i Konsthallen blev mycket välbesökt.

På förfrågan från besökare satte kommunen upp utställningen i Biblioteket efter att den var tvungen att tas ner från konsthallen. Där gick den att besöka under ytterligare några veckor. Slutligen visades delar av utställningen även upp i kommunhuset i samband med kommunens födelsedag.

Alla resultat finns även dokumenterat och tillgängligt via kommunens hemsida.

Resultat

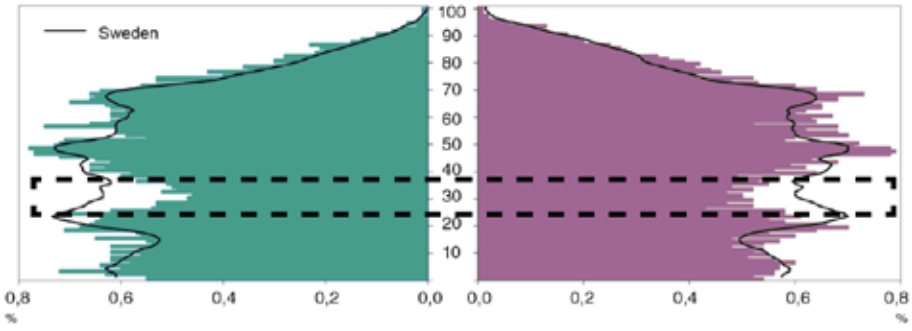
Nedan presenteras ett litet urval av det stora material som togs fram genom Chalmerssamarbetet. Mer finns att läsa på hemsidan.

Vänersborg idag

Vid presentationen av sitt material valde studenterna bland annat att beskriva hur de förvånades över att se så lite vatten, trots Vänern starka koppling till staden.

Möjligheter till rekreation och kulturliv var också saker som uppmärksammades. Studenterna konstaterade att åldersgruppen 25-40 år är underrepresenterad i kommunen, vilket till stor del kan bero på att de är en ålder då många söker sig til större städer för att studera eller arbeta (se graf till höger).

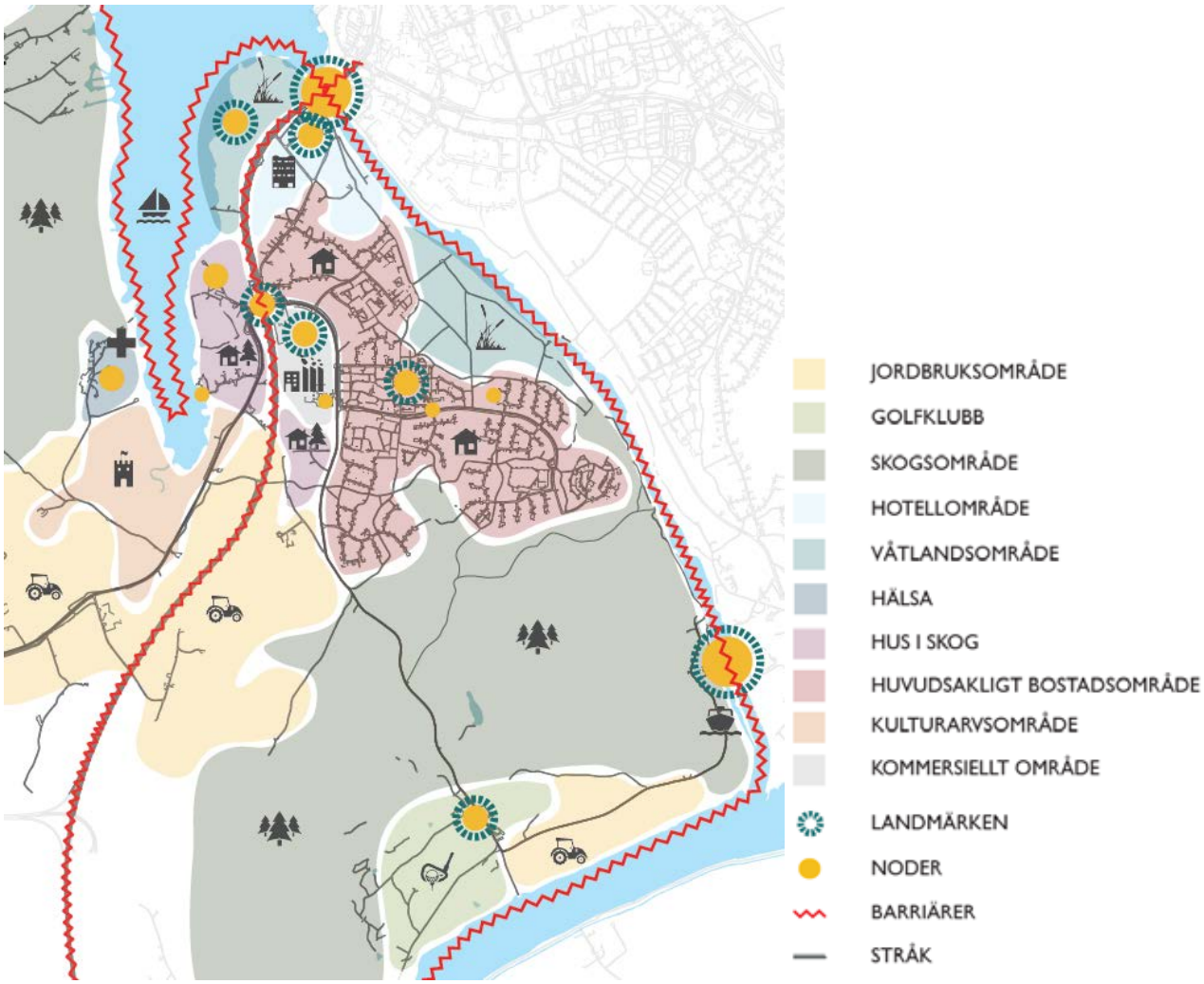

Folkmängd i olika åldrar
Mellan åldrarna 25-40 lämnar både män och kvinnor Vänersborg.

Nedan visas ett exempel på analyskarta över Onsjö. Så här beskrivs området: ” Onsjöområdet karaktäriseras av flera mindre områden, definierade av markanvändningen inom området. Större barriärer till området är Vänern, Karls grav och trafikleden mot Trollhättan. En friliggande väg och gång- och cykelvägar ger dock en god tillgänglighet inom området. Det finns också några större landmärken och några noder som är viktiga för området och för staden i sin helhet.”

Omvärldstrender

Analyser gjordes av hur trender på olika geografiska nivåer kan påverka Vänersborg. På nästa uppslag presenteras en sammanställning av viktiga trender inom OECD-länderna. Andra grupper tittade på trender i resten av världen, Europa, Sverige, Västra Götaland, samt Fyrbodal.

SWOT-analys

Studenterna vägde samman slutsatserna från de inledande veckorna i en så kallad SWOT-analys enligt följande:

S: Styrkor

- Närhet till rik natur, för rekreation såväl som för produktion
- Geografiskt läge med goda förbindelser till större städer såväl som inom kommunen
- Småskalighet med korta mentala och fysiska avstånd, som skapar en god tillgänglighet och förbättrade möjligheter för entreprenörskap
- Starkt socialt kapital inom musik, sport, kulturella aktiviteter och hälsa

W: Svagheter

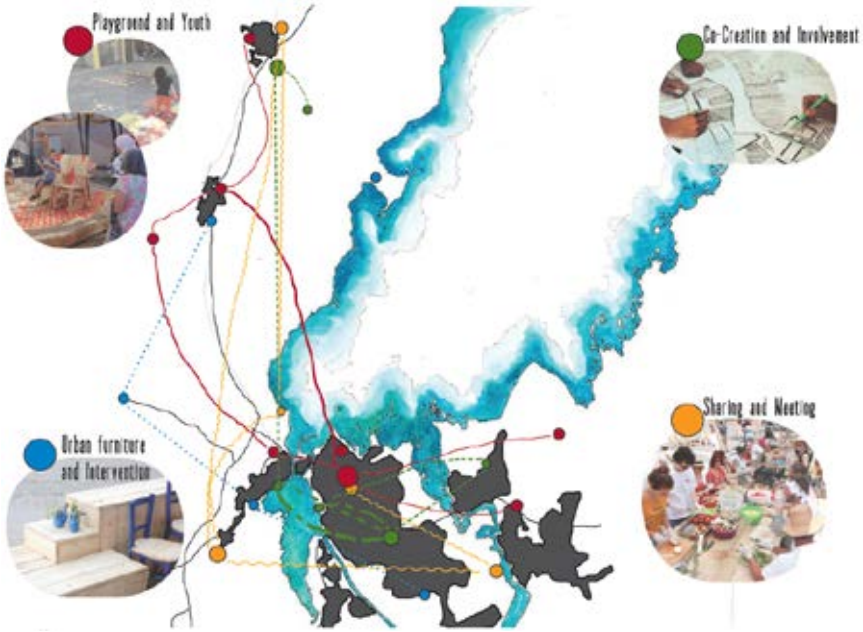
- Geografisk och social segregation
- Brist på möjligheter för unga vuxna i form av arbetstillfällen, bostadsutbud och aktiviteter
- För liten variation av bostadstyper
- Ett obalanserat förhållande mellan stad och land och en minskande landsbygdsbefolkning
- Ett trött centrum och en gles resurskrävande bebyggelse
- Utveckling som domineras av vinstintressen
- Oklar gemensam identitet
- Transporter och livsstilar i kommunen bygger på privatbilism

O: Möjligheter

- Att utveckla och förtäta redan bebyggd miljö
- Att utnyttja befintliga naturresurser bättre för att bli självförsörjande på mat, vatten och energi
- Att utveckla samarbeten och kunskapsutbyten mellan invånare, företag och andra kommuner inom regionen
- Att omfamna och dra nytta av en ökande mångfald av invånare
- Att utveckla en turism som värnar om Vänersborgs natur och sociala resurser
- Att utveckla och värna om Vänern och Göta Älvs kvalitéer

T: Hot

- Utveckling mot konkurrens snarare än samarbete
- Klimatförändringar som direkt eller indirekt drabbar Vänersborg
- Centralisering av samhällsfunktioner som skapar obalans mellan centrum och periferi
- Överkonsumtion och en ovilja att förändra sin livsstil i en mer hållbar riktning
- Otillräcklig kapacitet att hantera demografiska förändringar
- Hämmande strukturer och begränsande internationell och nationell lagstiftning
- Ett individualistiskt och fragmenterat samhälle
- Vinstmaximering går före samhällsnytta

Till vänster: Illustration från fördjupningsprojektet *Att skapa platser tillsammans*. Bilden illustrerar hur olika resurser i kommunen samverkar för att åstadkomma utveckling.

Nästa uppslag: Exempel på redovisning av omvärldstrender - OECD-länderna

GLOBALA TRENDER I OECD-LÄNDERNA

OECD

OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) är en internationell organisation med 34 medlemsländer som startades år 1961 i syfte att stimulera den ekonomiska utvecklingen och världshandeln. Alla medlemsländer är demokratier och har marknadsekonomi. Organisationen innefattar många av världens mest utvecklade länder. Huvudsyftet med OECD är att jämföra medlemsländernas politik och policyer, hitta lösningar till gemensamma problem, kartlägga god praxis och samordna inrikes- och utrikespolitik i medlemsländerna.

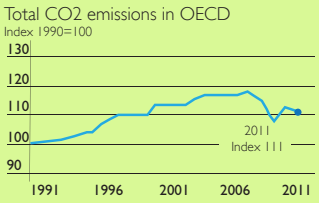

Österrike . Australien . Frankrike . Tyskland . G . Luxemburg . Mexico . Slovakien . Slovenien

MEDVETENHET OM KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Den negativa förändringen på människors hälsa och miljö är idag en Megatrend som står i fokus. Mycket mer uppmärksamhet läggs på miljön jämfört med tidigare på grund av en ökning av miljörelaterade sjukdomar, fler utrotade arter, fler **översvämningar** och förändrad markanvändning i bebodda samhällen. Under senaste år har OECD arbetat mycket med att minska negativa miljökonsekvenser såsom **CO2-utsläpp**, temperaturförändringar, föroreningar samt öka **kollektivtrafiken**, vilket gör klimatutvecklingen mer positiv i de flesta OECD-länder.

(OECD (2010), Städer och klimatförändring, OECD Publicering. En detaljerad introduktion av risker och möjligheter för städer som står inför klimatförändringar)

KONSEKVENSER

- Minskad energianvändning
- Krav på god kvalitet på miljö och hälsovård
- Ökad medvetenhet om hållbar livsstil
- Bevarat naturkapital

KONSEKVENSER

- Förlust av tydlig identitet på nationell och lokal nivå
- Globalisering av information, datainsamling och produktioner
- Starkt ömsesidigt beroende mellan länder

GLOBAL KULTUR & INFLUENSER

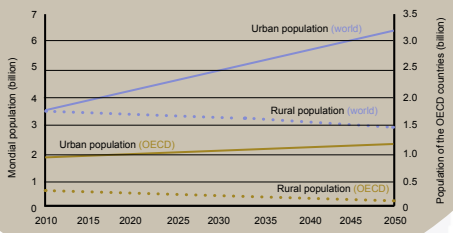
De globala kulturutbytena ökar med **enklare och snabbare rörlighet** samt genom **kommunikation** mellan människor och länder. Genom media, telekommunikation och migration, sprider sig traditioner och kulturer över hela världen. De största orsakerna till detta är **filmproduktion** och konst, tv, internet och sociala medier, mat, design och kläder, samt **världshändelser** (Världsutställningen, OS, G7/ G8)

(Från OECD hemsida. Sökord: migration statistik, ekonomisk tillväxt, globalisering)

SKILLNADER MELLAN STAD & LANDSBYGD

Mer än hälften av världens befolkning bor nu i städer och enligt prognoserna kommer siffrorna att fortsätta stiga. Däremot minskar antalet människor som bor på landsbygden vilket innebär en ökning av **"flykten från landsbygden".** Det är främst på grund av ökat tryck på ekonomisk tillväxt, vilket pressar produktivitet och resultat. Globaliseringen innefattar också utveckling av städer med urbanisering, kulturarv, teknikutveckling och politiskt styre. Tyvärr ligger inte fokus på **utvecklingen** av landsbygden som sakta avbefolkas.

(OECD Webbplats, Les Echos hemsida, OECD-länder konsumtionen per hushåll)

KONSEKVENSER

- Sociala konflikter
- Skillnader i ekonomisk utveckling
- Förtätning av den byggda miljön
- Förlust av grönområden

TEKNISK UTVECKLING

ÅLDRANDE

NÄTVERKANDE

EKONO TILLV

GLOBALISERING

ACCELERATION

KOMM

DIGITALISERING & SOCIAL MEDIA

Sociala medier och digitalisering är en **växande marknad** som har gjort det mycket enklare att nå ut till konsumenter mer globalt. Användningen av datorer, internet, mobiltelefoner och sociala nätverk har ökat. Makten från företag och myndigheter har flyttats till den **digitalt sociala individen.** Idag kan vi konsumera och anställa arbetstagare på nätet, dela våra tankar genom sociala medier och hålla kontakten med vänner och familj. Det har gett fler valmöjligheter för konsumenter, yrkesverksamma och organisationer. Vi kan göra saker annorlunda, snabbare, enklare och mer effektivt. För att lagra viktig information och förbättra de offentliga tjänsterna har OECD-länder börjat att arbeta med **e-förvaltningstjänster**.

(CIFS "Varför megatrender spelar roll", Film "Digital revolution" av Strategy &, Statista hemsida)

140 miljoner människor har laddat ner Angry Birds, vilket har resulterat i att 400 miljarder fåglar flugit runt. Detta motsvarar den globala fågelpopulationen!

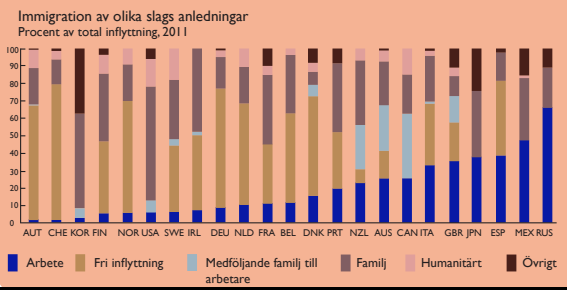
KONSEKVENSER

- Tillförlitlighet och pålitlighet av information
- Hastigheten av den snabbt växande digitala världen bidrar till att äldre människor inte hinner med
- Konsumtion online
- E-böcker och digital information minskar miljöpåverkan
- Energi förbrukas vid produktion och uppladdning av enheter

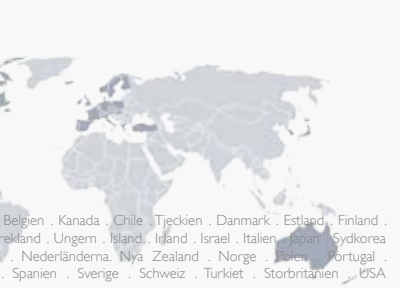
FÖRFLYTTNING

Människor flyttar av olika anledningar, i varierande omfattning och en de återvänder. Det är en direkt följd av demokratisering och utvecklad t och **telekommunikationssystem**. Människor flyttar på grund av konflikter, klimatförändringar och **naturkatastrofer,** arbete, turism och familjeåterförening. Tiden på ny destination varierar från dagar t kan vara permanent. **Globaliseringen** har även bidragit till att **export** av varor och material mellan länder och anläggningar transpor lätt. Genom att människan rör på sig och varor som transporteras värl utbytes information, **kunskap och handel** från en kontinent till en

(Migrationsstatistik, globalisering på OECD: s webbplats)

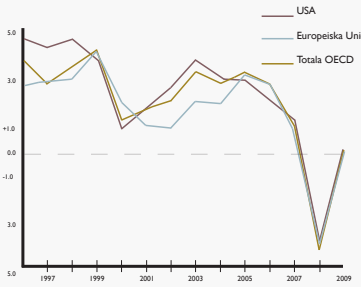
CHALMERS ARKITEKTUR

Ekonomisk tillväxt och egatrender

Det finns stora globala förändringar i samhällsutvecklingen, så kallade megatrender, som kommer att påverka oss de närmaste åren. Institutet för framtidsforskning i Köpenhamn har identifierat 10 megatrender fram till år 2020. Utifrån dessa globala trender och med hänsyn tagen till den ekonomiska tillväxten, har vi tagit fram lokala trender med avseende på Vänersborg;

Globalt styre **Konsumtion** **Konflikt och migration** **Avindustrialisering**
Demografisk åldersförändring **Förflyttning**
Digitalisering och Social media **Skillnader mellan stad och landsbygd**
Medvetenhet om klimatförändringar **Global kultur och influenser**

Ekonomisk Tillväxt i OECD (U.S och E.U)
Data taget från OECD Global Ecomnomic Outlook . Mar 2009

Globalt styre

Ett välfungerande styre kan karaktäriseras av åtta områden; **delaktighet**, konsensus, **ansvar**, transparens, hög mottaglighet, effektivitet, **rättvisa** och att befintliga lagar följs. Dessa delar lägger grunden för att minimera korruption, inkludera minoriteter och se till att de svaga i ett samhälle får sin röst hörd vid beslutsfattande. Ett välfungerande styre har även förståelse för **nuvarande och framtida behov** i ett samhälle. Gemensamt och nationellt välfungerande styre är en viktig grund för att möjliggöra en global hållbar utveckling. För att möta kraven för en framtida hållbar utveckling behövs även bra samarbeten mellan stater och regioner på olika nivåer.

(Yap Kioe Sheng , UN, What is good governance?)

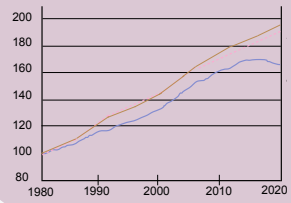
Konsekvenser
- Ekonomiskt och politiskt beroende av enskilda stater
- Ökad säkerhet
- Delat ansvar
- Gemensamma lagar och bestämmelser
- Makten centraliseras

Konsumtion

Den aktuella trenden i OECD-länderna är en ökande konsumtion. Konsumtion kan delas in i tre olika slags konsumtion; **konsumtion mellan företag** som en del av produktionskedjan, gemensam **samhällskonsumtion** genom staten och **individuell konsumtion.** Ökningen av konsumtion i OECD-länderna beror på ett **ökande behov** hos befolkningen, ett behov som handlar mer om överflöd än om nödvändig konsumtion. Detta behov är också kopplat till den mediala utvecklingen, ny teknik och globalisering.

(OECD hemsida, Synthesis by OECD, Towards sustainable household consumption)

Konsumtion
Index 1980=100

Konsekvenser
- Tydligare skillnader mellan personer med olika inkomst
- Påverkan på GDP
- Kan påverka ökningen av medlemsländer i OECD
- Ökade utsläpp från produkttransporter
- Slöseri med vattenresurser
- Överkonsumtion av resurser

Konflikt och migration

En större efterfrågan av naturresurser samt territoriella förändringar, delvis beroende på **klimatförändringar** och **naturkatastrofer**, riskerar att leda till mer konflikter och våld. Risken är som störst i de länder som redan är socialt, politiskt och ekonomiskt instabila. Konfliktdrabbade länder har dessutom svårare att hantera klimatförändringar samt skydda sig mot terrorism. Ökande våld och konflikter leder till **större flyktingströmmar** och fler immigranter som söker sig till OECD-länderna.

(Evans, 2010, Background paper to World development Report 2011, "Resource scarcity, Climate change and the risk of violent conflict", Center on International Cooperation, NYU)

Flyktingar i OECD-länderna

Konsekvenser
- Högre tryck på mottagarländer för asylsökande
- Global instabilitet
- Förstörelse i våldsdrabbade länder

Lycka

Urbanisering

Omisk
växt

Hälsa
+
Miljö

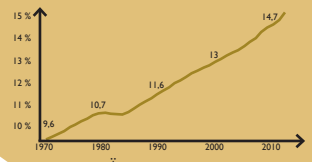
Individualisering

mersialisering

Demografisk åldersförändring

På grund av en **åldrande befolkning** sker det en förändring i den demografiska fördelningen av befolkningen i OECD-länderna. Det kommer att finnas relativt sett mer äldre människor än unga i framtiden. Detta beror delvis på att det har fötts **färre barn** per kvinna de senaste 55 åren och delvis på att folk lever längre och längre. Den genomsnittliga livslängden är i OECD-länderna **80 år** vilket är en ökning med mer än 10 år sedan 1960.

(OECD hemsida, CIFS "Why megatrends matter", oecdobserver hemsida)

Äldre befolkning
OECD statistics

Konsekvenser
- Ett ökat behov av äldreomsorg
- Färre personer i arbetsför ålder – mindre inkomstskatt
- Äldre personer kan vara mer konservativa gällande förändringar
- Välbärgade äldre personer med ett intresse för resor och upplevelser

Avindustrialisering

Avindustrialisering i OECD-länderna är en aktuell trend, främst gällande **tung industri** och **tillverkningsindustri** . Mängden arbeten inom tillverkningsindustrin har minskat i de flesta OECD-länder då produktionen flyttas till länder utanför OECD. Dessutom ökar produktiviteten i OECD-baserade industrier tack vare den **tekniska utvecklingen**, vilket också bidrar till den minskade mängden arbeten inom industri. Detta skapar en övergång till en mer kunskapsorienterad arbetsmarknad och således ett mer **kunskapsfokuserat samhälle**.

(OECD hemsida, CIFS hemsida, oecdobserver.org)

Konsekvenser
- Beroende av produktion utanför OECD
- Högre krav på utbildning och mer kunskap
- Arbetslöshet på grund av industrier som stänger
- Långa transporter av produkter

l av dessa
ransport-
krig och
n, studier
ill år och
mport/
teras lika
lden över
annan.

Konsekvenser
- Segregation och integration av kulturer och traditioner
- Utveckling av en bikulturell identitet, lokal eller global
- Globalisering av språk

Masterprogram Design for Sustainable Development 2014/2015
VÄNERSBORG - Hållbarhetsvisioner för en regionhuvudstad i förändring
Designstudio del A / Vänersborg i ett större sammanhang
Amandine Bongré, Qu Hao, Melisa Mundzic, Marie Caroline Peris, Hannah Lena Schramm, Ylva Wilder

Lokala utvecklingsmål

Elva lokala utvecklingsmål togs fram inför det fortsatta arbetet med planeringsstrategier och fördjupningsprojekt:

EN INSPIRATÖR FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Invånarna i Vänersborgs kommun samarbetar aktivt inom regionen för en ökad miljömedvetenhet och konkreta åtgärder för en hållbar framtid.

EN SJÄLVFÖRSÖRJANDE KOMMUN

Vänersborgs kommun strävar mot att vara självförsörjande genom att prioritera lokal resursanvändning och produktion.

BEVARA OCH FÖRSTÄRKA LOKALA KVALITÉER

Vänersborgs kommun värnar om sitt kulturarv och närheten till naturen med tillgänglighet för alla.

VÄLUTVECKLADE OCH HÅLLBARA TRANSPORTSYSTEM

I Vänersborgs kommun förflyttar sig människor genom att gå, cykla eller åka kollektivt och ingen känner ett behov av att äga en egen bil.

EN ENGAGERAD KOMMUN

I Vänersborgs kommun är människor involverade i beslutsfattandet och har en aktiv roll i arbetet för en hållbar utveckling.

RIK OCH VARIERAD KULTUR

I Vänersborgs kommun finns en stark samhörighet där mångfald välkomnas. Samhällsfunktioner och aktiviteter tillgodoser människors behov och intressen, oavsett bakgrund, livssituation och ålder.

EN LEVANDE STADSKÄRNA

Vänersborg har en blandad, levande och tillgänglig stadskärna året runt och är integrerad i ett nätverk av andra större städer och lokala centrum.

ATT LEVA MED VATTNET

Vänern och Göta Älv är en del av kommunens identitet. Vattnet och dess omgivningar är välskötta, tillgängliga för alla och används på många olika sätt.
Kommunen är väl förberedd för konsekvenserna av klimatförändringar och anpassad för att hantera risker såsom översvämningar och höjda vattennivåer.

FÖRTÄTNING OCH VARIATION AV BOENDEFORMER

I hela Vänersborgs kommun finns det en blandning av miljöanpassade bostäder till rimliga priser.
Nyproduktion av bostäder sker i möjligaste mån i redan bebyggda områden för att förtäta och hålla ihop bebyggelsen.

ETT BRA KLIMAT FÖR DET LOKALA NÄRINGSLIVET

Vänersborg har en dynamisk och innovativ lokal ekonomi som förespråkar småföretagande och tillvaratar lokala kvalitéer och kunnande inom kommunen.

ETT LITET EKOLOGISKT FOTAVTRYCK

Vänersborgarnas genomsnittliga ekologiska fotavtryck är inte större än att alla på planeten får lika stort miljöutrymme.

Ovan: De elva lokala utvecklingsmålen som studenterna enades om för Vänersborgs kommun.

Planeringsstrategier

Sju olika grupper bildades för att arbeta fram övergripande planeringsstrategier. Bland annat undersökte en grupp hur ökat medborgarinflytande skulle kunna utvecklas och hur det skulle kunna ligga till grund för förändringsarbete. Bilden nedan visar en översikt över den planeringsstrategins huvudprinciper:

Ovan: Exempel på planeringsstrategi, från gruppen *Ett engagerat och samarbetsvilligt Vänersborg.*

Fördjupningsprojekt

Sammanlagt gjordes tretton fördjupningsprojekt där smågrupper eller enskilda arbetade vidare med särskilda utvecklingsidéer. Alla projekt finns redovisade på kommunens hemsida. Här visas endast några få exempel. Kartan ovan visar var projekten var lokaliserade (nr 5 ska dock vara placerad i Öxnered och nr 3 arbetade även i Brålanda):

1. Bostäder på ön Sanden

Projektet ger en vision för en hållbar stadsutveckling genom att skapa en bilfri stadsdel med miljöanpassadebostäder och offentliga platser. Sanden kan bli tillgängligt för alla och integreras i den befintliga staden.

2. Urbanisma

Urbanisma aktiverar fyra olika outnyttjade offentliga platser i form av småskaliga lösningar. Målet är att skapa möjligheter till möten mellan människor och områden. Med liv och rörelse under dygnets alla timmar öppnas det upp för oväntade och spännande upplevelser. En flexibel och temporär modul erbjuder möjligheter för dialog, engagemang, initiativ, utbyte av saker och erfarenheter som kan bidra till ett mer sammanhållet och hållbart samhälle.

3. Att skapa platser tillsammans

Projektet utforskar processerna för planering och gestaltning av det offentliga rummet, och föreslår kompletterande metoder och verktyg för ökad delaktighet och medskapande.

4. En lysande axel

Projektet syftar till att belysa och lyfta fram befintliga kvalitéer och stärka kopplingarna dem emellan. Kulturaxeln är en viktig sammanbindande länk i staden och projektet fokuserar på att förstärka den potential som redan finns i detta stråk.

"En lysande axel"

"Bostäder på ön Sanden"

5. Nästa: Öxnered

Med utgångspunkt i stationsområdet och de gamla stationshusen visas hur Öxnered kan utvecklas till en nod i ett levande landsbygdssamhälle. Förslaget bygger på Öxnereds kvaliteter som ett stationssamhälle med landsbygd och natur inpå knuten. Projektet tar tillvara stationsområdets potential att på ett bekvämt, lustfyllt och pedagogiskt sätt underlätta för ett hållbart vardagsliv utanför stan.

6. Närmare vattnet

En hållbar vision för Sanden år 2055. På Sanden är vattnet ständigt närvarande - en stor kvalité men också ett hot. Sanden är ett av de områden i Vänersborg som förväntas drabbas värst av framtida översvämningar. Att ha vattnet i fokus är därför en självklar utgångspunkt för Sandens utveckling.

7. Mötas på vägen

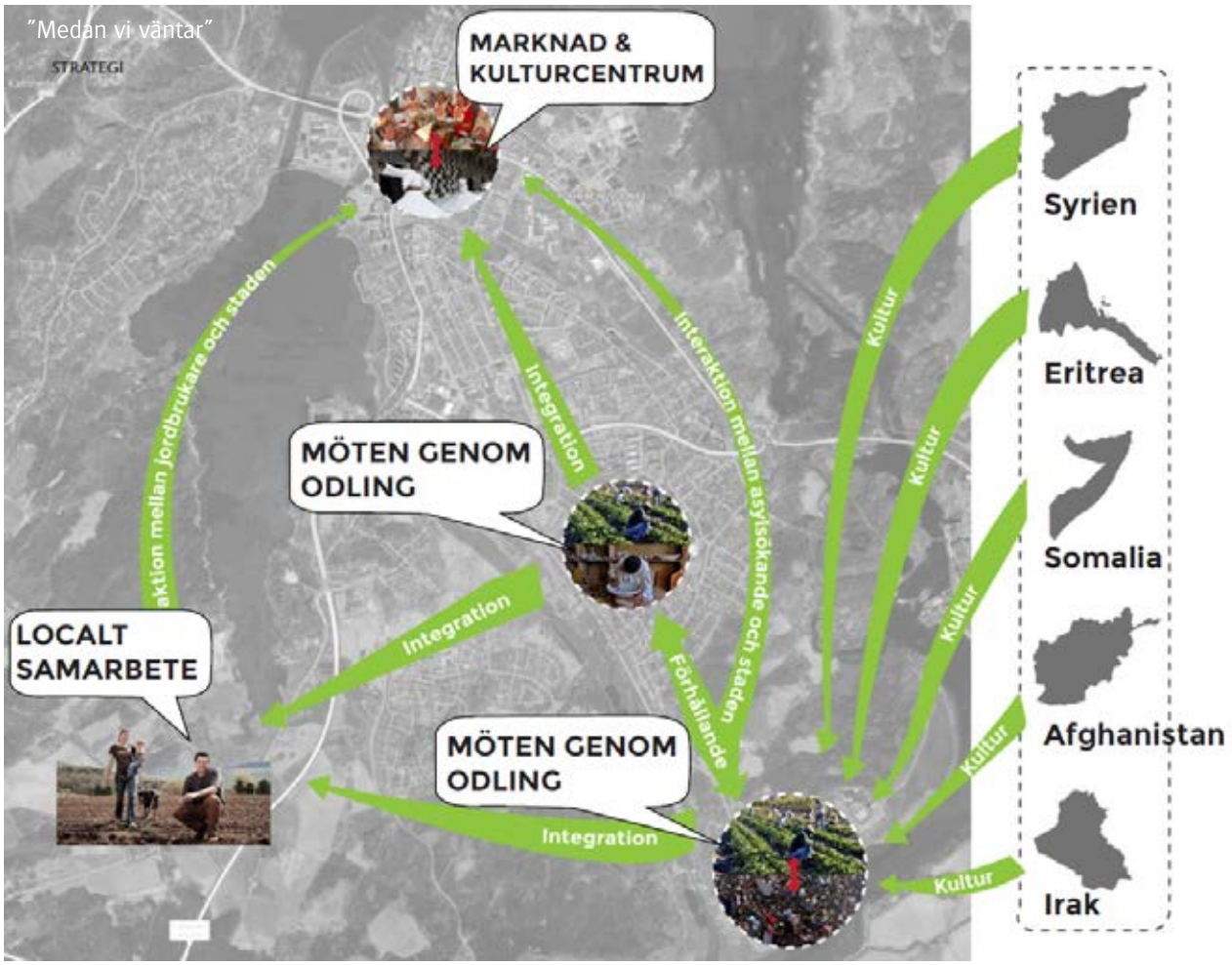
Projektets målsättning är att skapa platser där olika grupper i samhället möts och förenas i gemensamma aktiviteter. Ett förslag presenteras på hur stationsområdet kan utformas som en aktiv mötesplats för Vänersborgs invånare.

"Öxnered nästa"

SAMMANSTÄLLANDE KARTA
Elevernas tankar
"We want you(th)!"
DET I VÄNERSBORG MAN VILL VISA NÅGON PÅ BESÖK
SKRÄCKLAN
BADA
TRAMPOLIN
BADA
SOMMAREN
FINT
FIN VÄG
BÅTARNA TAR UPP PLATS
"Föräldrar tycker inte man ska gå genom stan på kvällarna"
BILBINGO
VOLLEYBOLL
"Jobbig som fan"
UPPFÖRSBACKE
SANDEN
ICA
FELANVÄNT
Nybakat bröd
"LUKTAR SKIT"
CYKELVERKSTAD
BRA LÄGE
KORVKIOSK
MJUK-GLASS
PARKERING
CENTRUM
DRIFTA
ÖVNINGSKÖRA
VÅRRUSET
"Här äter man när någon fyller år"
BIO
DYRT
"Huvudnäsaulan borde behållas"
Här finns det jobb
"Det finns en filmklubb men det är inget för ungdomar"
"Vattentornet är coolt men används inte"
POLIS
ALKISAR
RESECENTRUM
SMOCKFULLA BUSSAR
KRIMINELLA
"Många gånger står man hellre ute i regnet och fryser än går in och väntar på resecentrum"
"Finns mycket att göra där"
FÖR DE SOM INTE KAN VARA HEMMA
GYM
UNGDOMENS HUS
ALDRIG HÄR
VÄNERPARKEN
FINA LOKALER
MUSIKSKOLA
REPLOKALER
VATTENPALATSET
"Inget för oss"
TRÅKIGT
KAN UTVECKLAS
"Castello går ju ganska bra när det är fisk i skolan"
LYCKHEM
"Lyckhem? Jaha är det så det heter."
"VAD HÄNDER HÄR BORTA?"
INGEN ÄR HÄR
AVSTÄNGT BAD
MATCHER
BIRGER SJÖBERG
SEGREGERAT
RYKTEN
Händer mycket
TRÄNA
"Det enda man har"
"Ser inte så kul ut"
SPORTCENTRUM
FLANADEN
FESTA
FISKA BADA
FÖR ALLA ÅLDRAR
KÖPA BILLIG SPRIT
BRO SOM ÖPPNAS
"Arenan, den är ju tråkig"
"Tror de blir arga om man är där"
DYRT ATT GÅ PÅ MATCH
OTRYGGT
HÄR MAN TRÄFFAS
GYM
BUBBLARE
Platser utanför kartan
FISKA
ONSJÖ
FOTBOLLSPLAN
TYSKAR
URSAND
LÅNGT ATT CYKLA
BADPLATS
BLÅSUT
FOTBOLLSPLANER
"GRÄDDHYLLAN"
FINT
KAFFE
SVÅRT ATT TA SIG DIT
SKIDSTUGAN
ELLJUSSPÅR
LÄNGDSKIDOR
LOKAL ATT HYRA
HÄRBÄRGE

8 We want you(th)!

Gruppen har valt att arbeta med ungas åsikter och visioner för Vänersborg. Baserat på workshops med gymnasieungdomar och olika undersökningar utvecklas platsen kring resecentrum, en plats med stor potential för framtidens hållbara utveckling i staden.

9 Leva med vatten i Vänersborg

Projektets målsättning är att förstärka vattnets närvaro och samspelet mellan vattnet och den byggda miljön i Vänersborg. Fokus ligger på att aktivera den gamla hamnkanalen. En hållbar relation mellan människor och vatten och anpassning till ett förändrat klimat är centralt i projektet. Målet är ett hamnstråk som främjar sociala möten och ökar förståelsen för vattnet i Vänersborg.

10 På väg mot ett fossilfritt Vänersborg

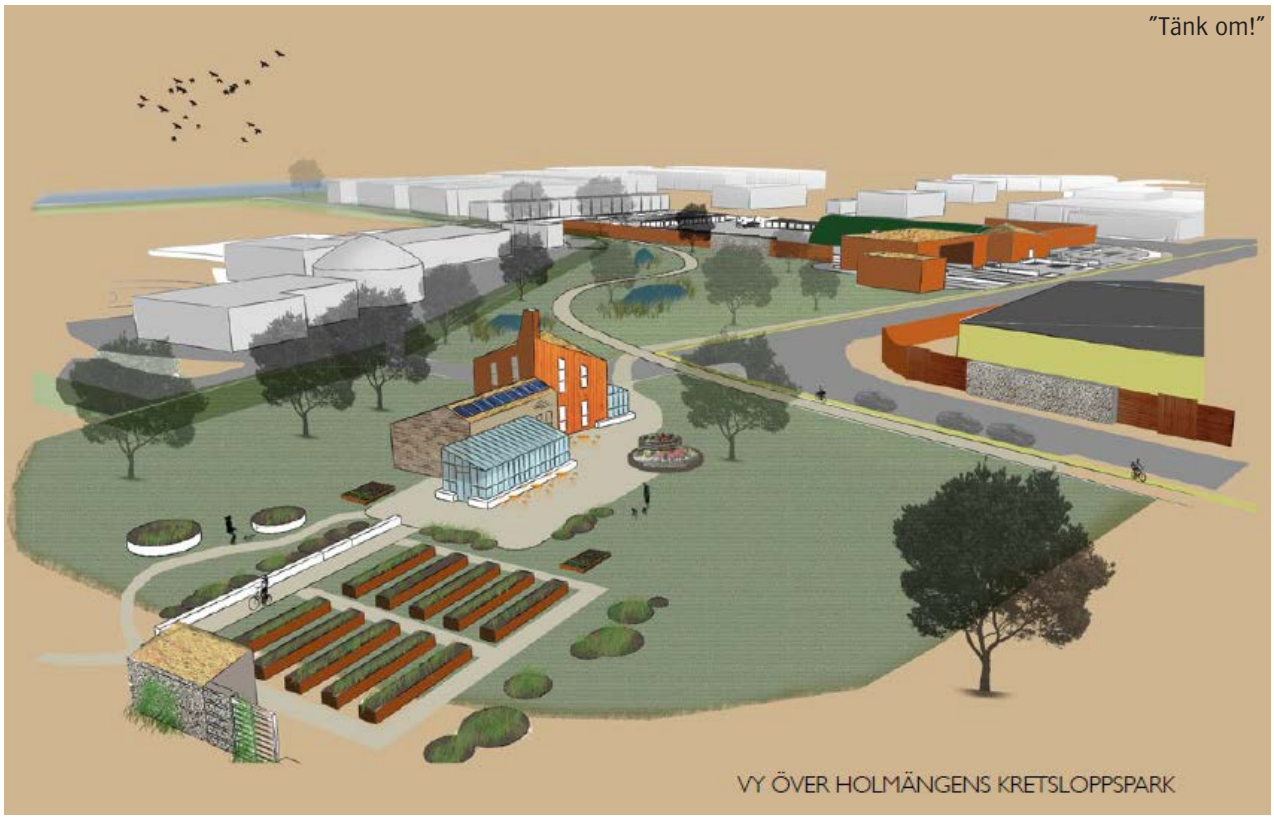
Projektet undersöker förutsättningarna för hållbara transporter och visar på möjliga utvecklingsstrategier. Felande länkar i Vänersborgs cykel- och gångstråk åtgärdas genom att ge prioritet till och höja statusen för gående och cyklister.

11 Medan vi väntar

Detta projekt utforskar hur stadsplanering och arkitektur kan skapa ett mer integrerat och sammanhållet Vänersborg. Genom en strategi och ett arkitekturförslag är målet att utveckla och ta tillvara olika kunskaper, färdigheter och kulturella bakgrunder. Detta kan skapa nya plattformar för möten som gör Vänersborg till ett mer integrerat samhälle.

"Ta ett steg mot centrum"

12 Tänk om!

Kretsloppsparken Holmängen är ett område för återvinning, återbruk och kunskapsspridning kring kretsloppstänkande. Parken erbjuder ett kretsloppsforum med utbildningslokal, en ny återvinningscentral med återbruk för byggmaterial samt lokaler för reparation och re-design. Växthus och odlingsmöjligheter ingår också och är sammanlänkade med Skräckleparken. Holmängens industriområde får en ny inriktning på socialt företagande med inkubatorverksamhet för innovativa idéer med fokus på kretslopp.

13 Ta ett steg mot centrum

Kulturaxeln i centrala Vänersborg är utgångspunkt för detta projekt. Tanken är att utveckla och förstärka centrum i riktning mot området kring Holmängen. För att nå detta mål skapas ett antal noder som utvecklas till välkomnande, attraktiva och aktiva plaster för alla.

Uppdrag vår framtid läsåret 2014/15

Tidpunkt och plats

Kommunen bjöd in samtliga förskolor, grundskolor och gymnasieskolor att delta i en idétävling med namnet ”uppdrag vår framtid”. Inbjudan skickades inför läsårsstarten i augusti 2014. Arbetet ägde i huvudsak rum ute i skolor och förskolor. Projektet avslutades med en utställning och presentationer på Kommunhuset 13 maj 2015.

Syften

- få in barns och ungas perspektiv på utveckling, attraktivitet och hållbarhet
- stärka kommunens barns och ungas kunskaper om samhället och möjligheter att påverka
- lyfta intresset för barns och ungas perspektiv hos politiker och tjänstemän

Målgrupp och deltagare

Inbjudan gick ut till alla förskolor, grundskolor och gymnasieskolor, såväl kommunala som privata. De som deltog i idétävlingen var avdelningar från Dalaborgs och Öxnereds förskolor, två klasser årskurs ett från Rånnums skola, samt femton projektgrupper från andra och tredje klass på Birger Sjöbergsgymnasiets humanistiska, samhällsvetenskapliga och teknikprogram. Sammanlagt deltog ca 150 barn och ungdomar i arbetet.

Tillvägagångssätt

En folder utformades som beskrev tävlingens syfte, mål och upplägg. Foldern spreds på förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Alla deltagande erbjöds stöd och hjälp från kommunen. Rånnums skola utnyttjade tillfället för att besöka kommunhuset i november där tjänstemän ordnade en workshop för dem. Birger Sjöbergsgymnasiet föreslog att ansvariga tjänstemän istället kom ut till dem och ordnade en workshop där.

Inför utställning och presentationer ordnas ett program för deltagarna där de fick träffa politiker, tjänstemän och en inbjuden föreläsare.

Program för 13 maj:

9:00 Förskolor och lågstadieelever samlas i sessionssalen. Kommunalrådet hälsar välkomna. Presentation av medverkande tjänstemän. Introduktion till översiktsplanering och hållbart samhällsbyggande.

9:30 Barnen delas in i åtta smågrupper som blir guidade runt i kommunhuset av medverkande tjänstemän.

10:00 Visning av tävlingsbidragen, som står uppställda i foajén. Juryn går runt och ställer frågor till barnen. Det bjuds också fika.

10:45 Pris- och diplomutdelning för alla i sessionssalen.

11:00 Gymnasieeleverna stannar kvar i sessionssalen när de yngre går. Föreläsning av Emílio Brandão, Chalmers tekniska högskola. Paneldiskussion med Emílio och övriga i juryn.

12:00 Avslutning

Alla deltagande klasser och avdelningar belönades. De yngre barnen fick en resa till Emmaus, medan gymnasieeleverna var och en fick ett presentkort till Folkets hus. Vinnande bidrag fick hedersomnämnande.

Efter presentationerna sammanställdes en dokumentationsrapport.

Aktiviteten möjliggjordes tack vare finansiering från Hälsopolitiska Rådet.

Resultat

Dalaborgsförskolan

Dalaborgsförskolan arbetade med temat framtida lekplatser i bostadsområden. Eleverna presenterade en modell med förslag på bra lekplatser och en film.

Öxnereds förskola

Öxnereds förskola arbetade med storyline och temat bra bostäder och boendemiljöer för asylsökande barn. Storyline är en pedagogisk metod där barnen får skapa egna karaktärer och i fiktiv form arbeta kring ett uppdrag. Många ämnen kan integreras i uppdraget t.ex. skapande, matematik, språk, demokrati.

Förskolebarnen hade också möjlighet att uttrycka sina tankar om Hållbar Utveckling utifrån tre ämnen. Här följer tre exempel på sådana. Socialt: ”De

som går på förskolan ska vara bästa vänner.” Ekologiskt: Ett trädgårdsland med sallad, tomater, jordgubbar, potatis, apelsiner, blåbär och krusbär. Så alla kan äta och göra fruktsallad.” Ekonomiskt: ”Man odlar grönsaker själv, så man inte behöver köpa eller slösa pengar.”

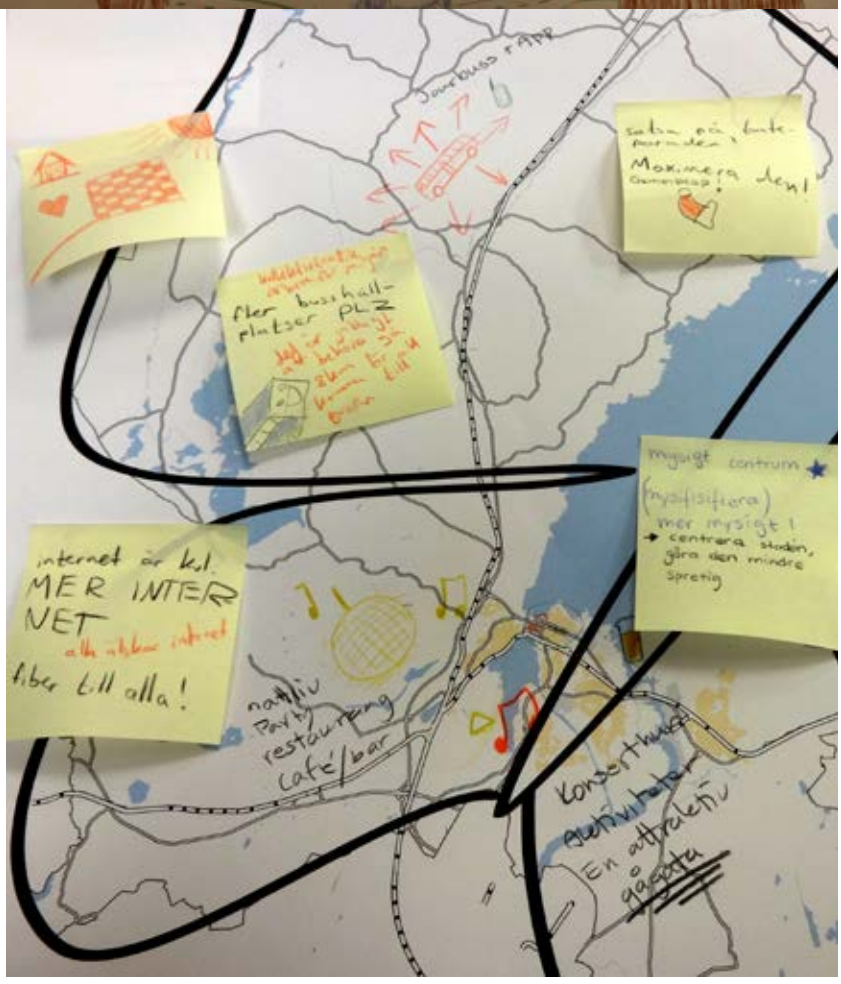

Rånnums skola

Rånnums skola visade upp teckningar som beskriver ett hållbart och attraktivt samhälle.

Birger Sjöbergsgymnasiet

Under hösten 2014 hölls en workshop på Birger Sjöbergsgymnasiet där 18 grupper fick fundera över vad som är bra med Vänersborg och vad som saknas. Det som då lyftes fram som kvaliteter idag var framför allt kopplade till tre teman: Natur/vatten, kultur och idrott. Det flest gymnasieeleverna ville se i framtiden var mer matställen och uteliv i centrum, följt av bättre kollektivtrafik, trivsammare stadsmiljö, evenemang och affärer. Se exempel på inlämning till höger.

Elever från de tre deltagande programmen bildade sedan arton projektgrupper varav femton presenterade sina tävlingsbidrag i

maj 2015. Olika presentationsmetoder användes, däribland modellbyggen, digital modell, postrar, rapporter, bildspel och film. Varje grupp hade arbetat med en egen projektidé:

1: Språk- och kulturhus - på tomten där södra skolan låg.

3: Nytt ungdomshus - på Sanden

4: Skräcklehälsan - satsning på idrottsaktiviteter på Skräcklan med löpspår, utegym, bouleplan och omklädningsrum

5: Upprustning av Dalaborgsparken - bl.a. med nattklubb

6: ”Smögenbrygga” mellan residensbron och Skräcklan - med serveringar, marknader, mm

7: Park på södra skolan-tomten - bl.a. med kafé och möjligheter till sportutövande

8: Café Timjan - kvällsöppet med servering, scen, spel mm.

10: ”High Performance Center” - träningscenter för bl.a. friidrott, gym och simhall

12: Aktiviteter i Skräcklan - bl.a. utegym, äventyrsgolf och bättre badmöjligheter

13: Kedjebutiker i centrum - t.ex. HM, Intersport och McDonalds

15: ”Day and night” - glassbar/café kombinerat med nattklubb på läroverkstomten.

16: Aktiviteter i Skräcklan - bl.a. rutchkana, utökad servering, bättre grillar, toaletter mm

17: Pubgata i Fängelsegränd - med sportbar, diskotek, rockbar, cowboybar, drinkbar och spelhall

18: Omvandling av Sanden - bl.a. med bostäder, mötesplatser, idrottsanläggningar, båt- och bilpooler, växthus, gångtunnel under vattnet mm.

Landsbygdsträffar november-december 2014

Tidpunkt och plats

Fem träffar hölls under november och december 2014:

- Brålanda 6 november i Åttersruds Bygdegård
- Frändefors 13 november i Dalboskolans matsal
- Väne Ryr 26 november i Väne Ryrs skola
- Vänersnäs 3 december i församlingshemmet
- Västra Tunhem 11 december i kyrkstugan

Syften

- samla in kunskap om kommunens delområden
- föra dialog kring utveckling mellan tjänstemän och kommuninvånare

Målgrupp och deltagare

Träffarna vände sig till boende i olika delar av kommunen. I Brålanda deltog 30 personer förutom kommunens tjänstemän, i Frändefors 19, i Väne Ryr 34, i Vänersnäs 15 och i Västra Tunhem 28. Fördelningen mellan kvinnor och män var någorlunda jämn, men representationen var högre bland äldre personer än yngre.

Tillvägagångssätt

Träffarna annonserades i Vänersborgaren som går ut till kommunens alla hushåll. Affisher gjordes även som sändes via epost till de som tidigare visat intresse och till politiker med adress i respektive område. Affischerna sattes även upp på kommunhuset och biblioteken.

Alla träffar hade ett likartat upplägg:

18:30 Mötet inleds när alla tagit kaffe och bulle. Tjänstemännen hälsar välkomna. Alla deltagare får presentera sig kort. Tjänstemännen inleder med att berätta om översiktsplanen, syftet med träffen mm.

ca 19:00 Workshop del 1. Deltagarna delas in i mindre grupper. Varje grupp får två lappar Först får de skriva ner på vilka sätt deras bygd är en tillgång för Vänersborgs tätort, sedan hur Vänersborgs tätort är en tillgång för bygden. Därefter redovisas gruppernas resultat kort.

ca 19:30 Workshop del2. Grupperna får en karta över området och uppmanas skriva ner resurser, utmaningar och utvecklingsförslag på postit-lappar eller direkt på kartan. Varje grupp får sedan nämna några saker var.

ca 20:15 Avslutande diskussion och därefter avslutning av träffen.

Efteråt gjordes en sammanställning av resultaten, bland annat med kartor där alla synpunkter markerats.

Resultat

Nedan presenteras en sammanställning av resultaten för de fem områdena.

Brålanda

Åttersruds bygdegård 6 november. 30 deltagare. Från kommunen: Pål Castell, Lars Rudström och Anne-Lie Lindgren. Nedan följer anteckningar från träffen och en sammanställning av lapparna. En kartsammanställning finns på nästa uppslag.

- Brålanda har goda förutsättningar att utveckla småskalig företagsamhet inom matproduktion med ökat fokus på förädling. Finns också mycket inom hantverk och entreprenad. Den bördiga jorden är en viktig grundresurs.
- Goda förutsättningar att bli självförsörjande och nettoproducenter på energi, bl.a. genom gasprojektet, vindkraft, och torvbrytning.
- Naturområden (bl.a. Kroppefjäll) är också en bra resurs för rekreation.
- Kommunen borde prova att upprätta ett kommundelskontor.
- Viktigt med den servicenod som Brålanda är idag, med bl.a. vårdcentral, skola, omsorg, bibliotek, apotek och handel.
- Bra att räddningstjänsten finns i bygden.
- Tågstopp skulle förändra mycket, bland annat göra samhället mer attraktivt för inflyttning.

- ”Brålandaandan” – det finns ett starkt engagemang, nätverkande och entreprenörskap i bygden.
- Bygdegårdarna är viktiga som samlingslokaler.
- En viktig fråga för alla som bor längs kusten är Gestadvägen, som är smal och slingrig. Många vill bo nära Vänern men busstrafiken måste utökas för att det ska vara hållbart.
- Intresset från kommunen och regionen för Brålandabygden upplevs som bristande.

Brålandabygden tillgång för Vänersborgs tätort genom:

- Livsmedelsproduktion
- Energiproduktion
- Skatteintäkter
- Rekreation
- Småföretag inom entreprenad, hantverk och jordbruk

Vänersborgs tätort tillgång för Brålandabygden genom:

- Kultur
- Utbildning
- Arbetstillfällen
- Regionhuvudstad

Citat

”Småskalighet över lag visar sig mer ekonomiskt och har en bättre funktion.”

”Fördelar med ett tågstopp i Brålanda blir så många att de omöjligtvis går att skriva ner på denna lappen.”

Frändefors

Dalboskolans matsal, 13 november. 19 deltagare. Från kommunen: Pål Castell, Lars Rudström, Ann-Britt Svedberg. Nedan följer anteckningar från träffen och en sammanställning av lapparna. En kartsammanställning finns på nästa uppslag.

- Busskommunikationerna är bra till Vänersborg och Trollhättan, men dåliga till Uddevalla.
- Naturen är en viktig resurs. Skog. Hästefjorden med mycket höga naturvärden (särskilt fågellivet, där Hästefjorden är landets tjugonde fågeltätaste). Friluftslivet kan utvecklas. Barn från staden borde komma ut mer på landsbygden.
- Fågellivet kan hotas av många saker. Det vore förödande med en ny järnvägsdragning genom Hästefjordsområdet. Torvtäkter, vindkraftsutbyggnad och rörligt friluftsliv (t.ex. vattenskidåkning) är andra hot.
- Utvecklingsmöjligheter finns kring Hästefjorden, bl.a. genom fisket. Det kan utgöra grund för turistnäring. Fisk skulle även kunna användas i gasprojektet.
- Torvmossarna kan också användas, men det ska göras på rätt sätt.
- Goda möjligheter finns att bygga ut vindkraft, men det hindrar bl.a. av Såtenäs.
- Småskalig matproduktion är en möjlighet i framtiden, t.ex. med kaniner. Krångliga regler hindrar utvecklingen, bl.a. finns uppfattningen att kommunens miljö- och hälsoskyddskontor motarbetar.
- Friidrottsföreningen är en viktig resurs. Det är synd att kastbanorna är borta. Föreningslivet borde visas upp mer.
- Rössebo skola är viktig för bygden.
- Positivt med planerad byggnation på Mossegatan.
- Gångväg önskas Ödsmålsvägen, Aspelundsvägen, där bildarna kör väldigt fort.
- Snickargatan behöver ny asfalt.
- Hyresrätter efterfrågas i Frändefors.
- Förslag att skapa arbete åt asylsökande med underhåll.
- Ökningen av andelen äldre är en stor utmaning framöver. Satsa på äldreboenden.
- Det gäller att bygga billigt.
- Viktigt att ha kvar sedelautomaten.
- Bygdegårdar är en viktig resurs, men trenden är nedåtgående.
- Fibernät behövs, också för att skapa förutsättningar för goda kommunikationer via mobiltelefon.
- Gårdsbutik.

Frändeforsbygden tillgång för Vänersborgs tätort genom:

- Rekreation: Svamp, bär, fiske, fågelskådning, naturupplevelser

- Lugnare tempo
- Ursand, Skidstugan, Hästefjordarna
- Fornminnen och kulturhistoria
- Skatteunderlag
- Konsumenter
- Arbetskraft
- Musikanter från bygden (Erika)
- Billigare boende
- Småskolor

Vänersborgs tätort tillgång för Frändeforsbydgen genom:

- Arbetstillfällen
- Kultur, nöjen, restauranger
- Kundunderlag för företag i bygden
- Reseknutpunkt
- Gymnasieskola
- Butiker & service

Citat:

”Kulturen blir lite skitfin så fort man tar den innanför stadsmurarna”

Väne Ryr

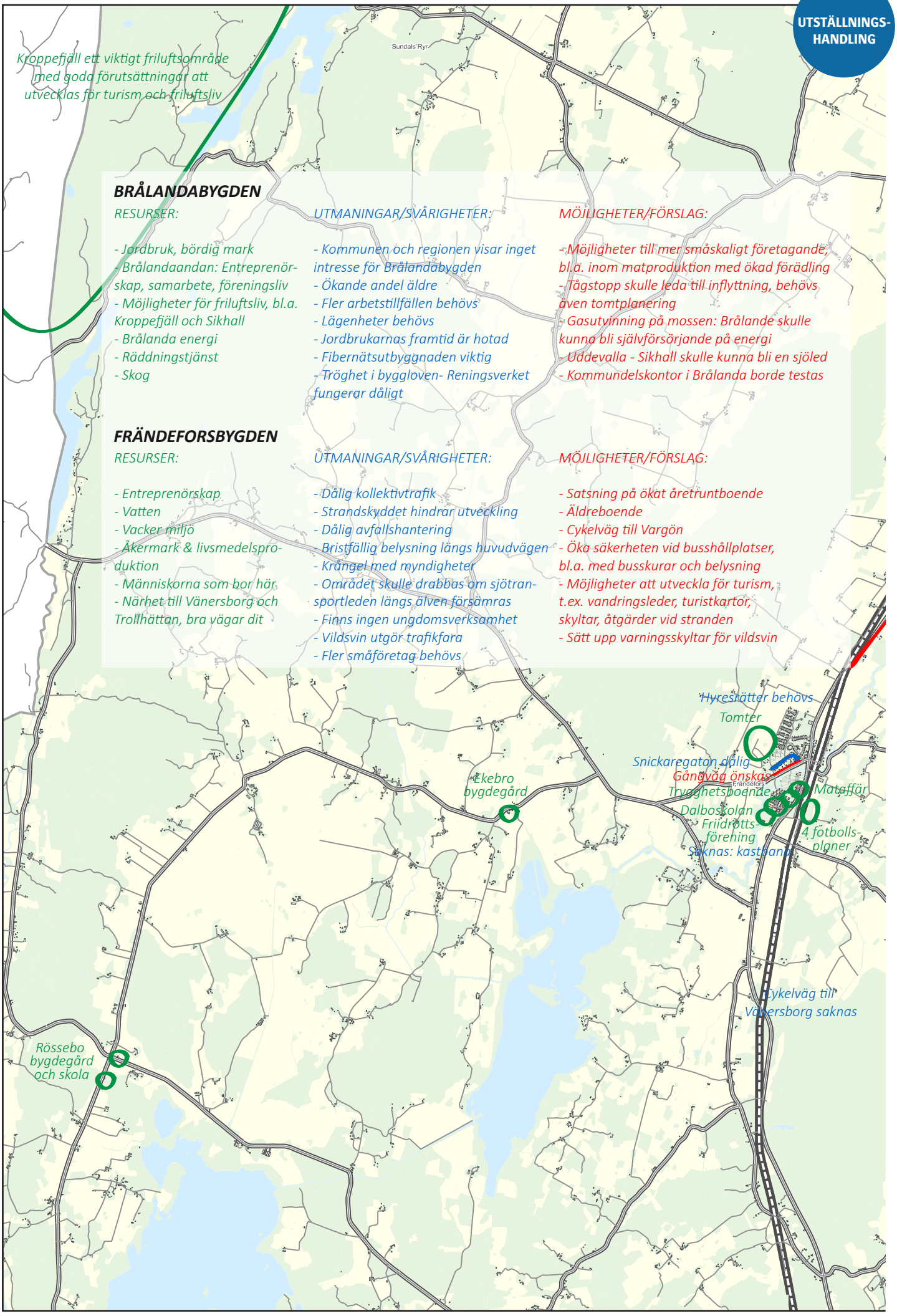
Väne Ryrs skola, 26 november. 34 deltagare. Från kommunen: Pål Castell, Lars Rudström. Nedan följer anteckningar från träffen och en sammanställning av lapparna. En kartsammanställning finns på nästa sida.

- Blandade åldrar, även några barn var med. Jämn könsfördelning.
- Läget är en grundläggande tillgång, ganska precis mitt i trestad. På frågan om vilken som är den främsta centralorten svarade ungefär en tredjedel vardera Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg.
- Ryrsjön lyfts fram som en viktig identitetsgivare. Där finns möjligheter till bad och fiske och det är en bra lägerplats.
- Skolan är också central för samhället och den måste få växa. En gympasal hade gjort susen.
- Andra viktiga resurser är idrottsplatsen, hästar, lantbruk och natur. Skogaryd är ett värdefullt skogsområde.
- Här finns också kulturhistoria som inte har uppmärksammats särskilt mycket. Kyrkan, bruk och gruvor som var betydelsefulla på 1700-talet. Här finns geologiskt mycket intressanta platser, bl.a. med grön kvarts.
- Bygdens människor viktig resurs: Föreningslivet är aktivt, bl.a. byalagets Barn- och ungdomssektion (”BUS”).
- Det framhålls att det finns lediga tomter och plats för fler i samhället. Området skulle dock behöva marknadsföras bättre. Det är ett problem att bankerna är ovilliga att ge lån för nybyggnation. Det finns mark kring Ryrsjön som skulle kunna styckas av. Strandskyddet kan vara en utmaning, men det är viktigt att kommunen hjälper till för att underlätta.
- Förbättrade kommunikationer står högt på önskelistan. Busstrafiken fungerar till Uddevalla men inte till Vänersborg och Trollhättan. Direktbuss till Vänersborg vore bra, och gärna ett framtida tågstopp. Pendlingsparkering och busshållplats vid motorvägen hade gjort det effektivt.
- En mataffär hade förstås varit toppen – i dagsläget står Trestad center för en stor del av serviceutbudet.
- Lekplats vore också bra.
- Ett problem är att det finns oklarheter kring skyltning och vägnamn – det händer att räddningstjänsten inte hittar. Förslag: att vägar namnges.
- Bredband behövs.

Väne Ryr tillgång för Vänersborgs tätort genom:

- Bra boende på landet men nära tätort, bra barnmiljö
- Skatteunderlag
- Aktiv bygd
- Närproducerade livsmedel
- Barn- och ungdomsverksamhet
- Natur- och friluftsliv
- Ryrsjön – bad, fiske, friluftsliv
- Naturnära förskola/skola
- Lockar boende från andra kommuner genom läget
- Sommarstugeområde

UTSTÄLLNINGS-HANDLING

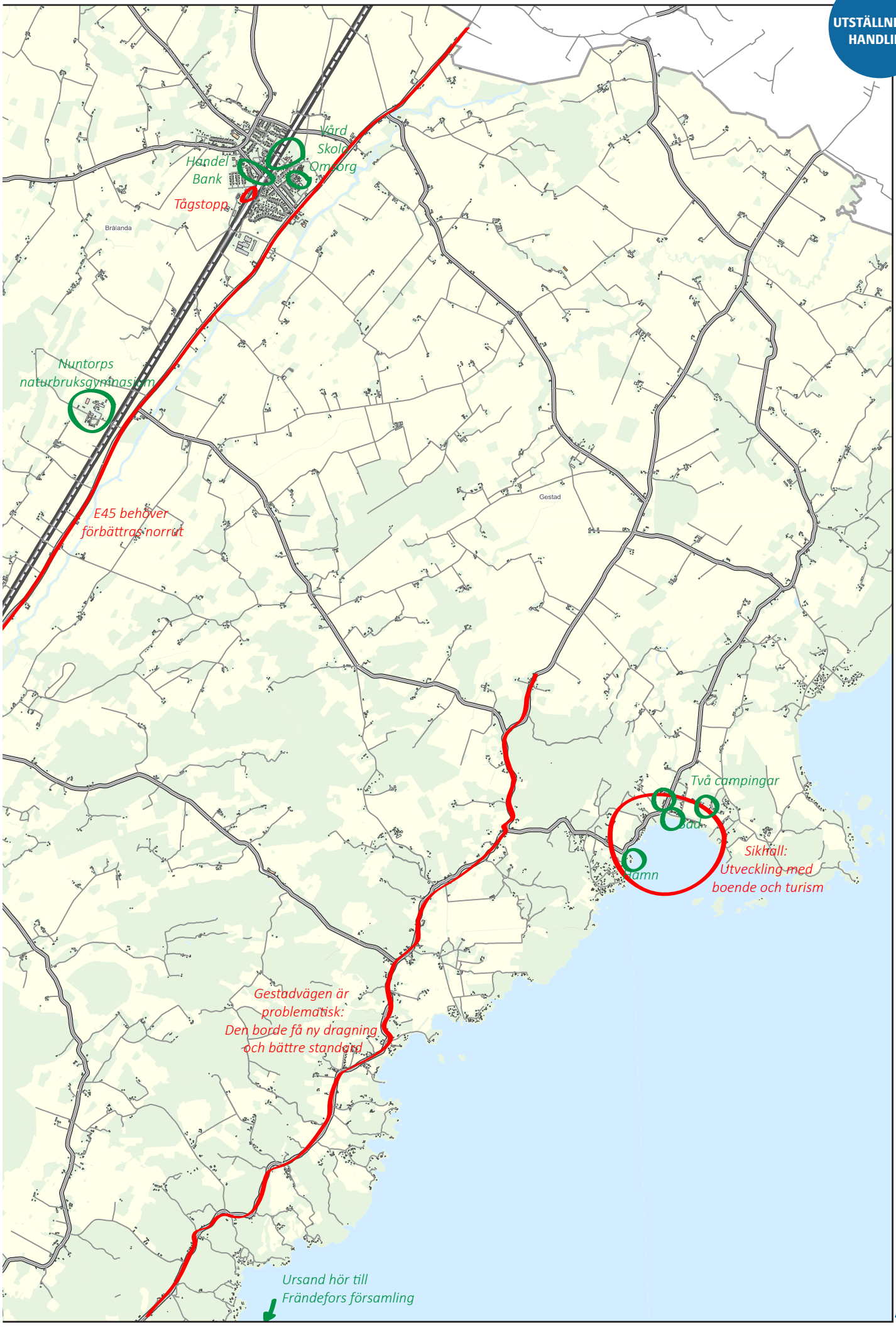

BRÅLANDABYGDEN

RESURSER:	UTMANINGAR/SVÅRIGHETER:	MÖJLIGHETER/FÖRSLAG:
- Jordbruk, bördig mark - Brålandaandan: Entreprenörskap, samarbete, föreningsliv - Möjligheter för friluftsliv, bl.a. Kroppefjäll och Sikhall - Brålanda energi - Räddningstjänst - Skog	- Kommunen och regionen visar inget intresse för Brålandabygden - Ökande andel äldre - Fler arbetstillfällen behövs - Lägenheter behövs - Jordbrukarnas framtid är hotad - Fibernätsutbyggnaden viktig - Tröghet i byggloven- Reningsverket fungerar dåligt	- Möjligheter till mer småskaligt företagande, bl.a. inom matproduktion med ökad förädling - Tågstopp skulle leda till inflyttning, behövs även tomtplanering - Gasutvinning på mossen: Brålande skulle kunna bli självförsörjande på energi - Uddevalla - Sikhall skulle kunna bli en sjöled - Kommundelskontor i Brålanda borde testas

FRÄNDEFORSBYGDEN

RESURSER:	UTMANINGAR/SVÅRIGHETER:	MÖJLIGHETER/FÖRSLAG:
- Entreprenörskap - Vatten - Vacker miljö - Åkermark & livsmedelsproduktion - Människorna som bor här - Närhet till Vänersborg och Trollhättan, bra vägar dit	- Dålig kollektivtrafik - Strandskyddet hindrar utveckling - Dålig avfallshantering - Bristfällig belysning längs huvudvägen - Krångel med myndigheter - Området skulle drabbas om sjötransportleden längs älven försämras - Finns ingen ungdomsverksamhet - Vildsvin utgör trafikfara - Fler småföretag behövs	- Satsning på ökat åretruntboende - Äldreboende - Cykelväg till Vargön - Öka säkerheten vid busshållplatser, bl.a. med busskurar och belysning - Möjligheter att utveckla för turism, t.ex. vandringsleder, turistkartor, skyltar, åtgärder vid stranden - Sätt upp varningsskyltar för vildsvin

Vård
Skola
Omsorg
Handel
Bank
Tågstopp
Brålanda
Nuntorps
naturbruksgymnasium
E45 behöver
förbättras norrut
Gestad
Två campingar
Sikhall:
Utveckling med
boende och turism
Gestadvägen är
problematisk:
Den borde få ny dragning
och bättre standard
Ursand hör till
Frändefors församling

- Ridskolan vid Skansen
- Plats för hästar
- Här finns möjlighet för nybyggnation, t.ex. äldreboende eller gruppboende.

Vänersborgs tätort tillgång för Väne Ryr genom:

- Fina äldreboenden
- Arbetstillfällen
- Idrottsanläggningar
- Skolor
- Vårdcentral
- Kultur och nöjen
- Handel
- Lätt att parkera
- Regionalt centrum

Citat:

”Ryrsjön är grunden för Väne Ryr”

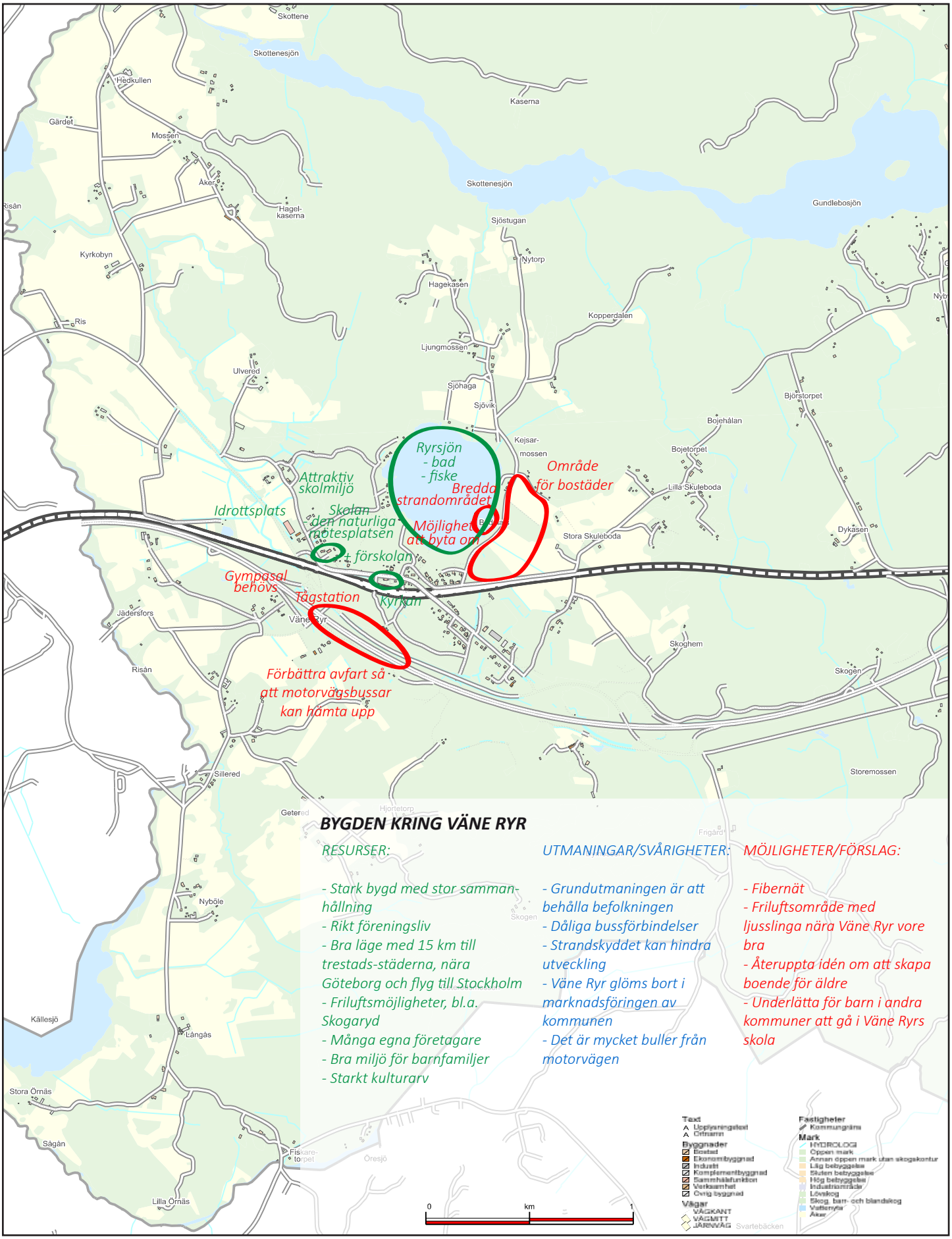
Vänersnäs

Vänersnäs församlingshem, 3 december. 15 deltagare. Från kommunen: Pål Castell, Lars Rudström, Helena Persson. Nedan följer anteckningar från träffen och en sammanställning av lapparna. En kartsammanställning finns detta uppslag.

- Strandskyddet är en viktig fråga och kommunen borde engagera sig mycket mer för att ändra förslaget om 300 m.
- Gärna fler boende på Vänersnäs, även om det finns gränser för hur många. 50-100 fler vore en lagom nivå
- Många helårsboende känner sig förbisedda – att de sommarboende har större förmåner. Ett exempel är containrar som sätts ut för att samla in avfall från fritidshusen. Förbättringar för året-runtboende behövs rörande bygglov, kollektivtrafik och avfallshantering.
- Kollektivtrafiken är bristfällig och har försämrats. Bättre belysning på vägarna behövs också, framför allt för barnens säkerhet kring busshållplatserna. Många ser det som ett hån att kommunen lyster upp det tomma gärdet vid Holmängen med sedan länge osålda tomter. Det saknas även kurar så att barnen tvingas stå på vägen och vänta på buss. Det vore bättre om bussen körde ner till skolan.
- Gaddesanda: Underhållet är eftersatt och service behöver förbättras vad gäller t.ex. toaletter och sophämtning. Utvecklingsmöjligheter finns, bl.a. för att locka turister. Förslag:
- Cykelväg från Vargön
- Ställplatser med tömningsstation och el
- Minigolfbana
- Kyrkan står idag för mycket av lokalsamhällets service, bl.a. fotbollsplan, lekplats och hjärtstartare.
- Bygdegården är en viktig resurs. Stödet har minskat successivt. BUN kräver medlemsförening men detta är en andelsförening. Krav på samarrangemang försvårar.
- När kommer vatten och avlopp?
- Närhet till naturområden ger möjligheter för friluftsliv och turism men det borde lyftas fram bättre i marknadsföring, med skyltar och vandringsleder, etc.
- Lantbruket en viktig resurs – skydda åkermark.
- Här finns också goda fiskemöjligheter
- En bro över till Salsta skulle förbättra för boende
- Äldreboende behövs. Tidigare fanns planer och mark köptes in.
- Ungdomsverksamhet saknas.
- Bättre lekmöjligheter efterfrågas.
- Mobiltäckningen är dålig, särskilt i samband med flygningar på Såtenäs. Kraftig försämring sedan telestationen på Fruängen lades ner.
- Folk kör för fort, och håller inte hastighetsgränserna, farligt särskilt vid skolan, kyrkan och Lilla Lund.
- Vargön är centralort med mataffär, vårdcentral, apotek, bibliotek, musikskola. Många föredrar också att göra ärenden i Grästorp jämfört med Vänersborg, då det känns lättare att parkera och hitta rätt affär i det mindre samhället.
- Det har blivit mycket vildsvin på näset vilket kan ställa till problem.

Vänersnäs tillgång för Vänersborgs tätort genom:

- Turism
- Närproducerade livsmedel
- Småskalig skola & förskola

BYGDEN KRING VÄNE RYR

RESURSER:

- Stark bygd med stor sammanhållning
- Rikt föreningsliv
- Bra läge med 15 km till trestads-städerna, nära Göteborg och flyg till Stockholm
- Friluftsmöjligheter, bl.a. Skogaryd
- Många egna företagare
- Bra miljö för barnfamiljer
- Starkt kulturarv

UTMANINGAR/SVÅRIGHETER:

- Grundutmaningen är att behålla befolkningen
- Dåliga bussförbindelser
- Strandskyddet kan hindra utveckling
- Väne Ryr glöms bort i marknadsföringen av kommunen
- Det är mycket buller från motorvägen

MÖJLIGHETER/FÖRSLAG:

- Fibernät
- Friluftsområde med ljusslinga nära Väne Ryr vore bra
- Återuppta idén om att skapa boende för äldre
- Underlätta för barn i andra kommuner att gå i Väne Ryrs skola

VÄNERSNÄS

RESURSER:

- *Entreprenörskap*
- *Vatten*
- *Vacker miljö*
- *Åkermark & livsmedels-produktion*
- *Människorna som bor här*

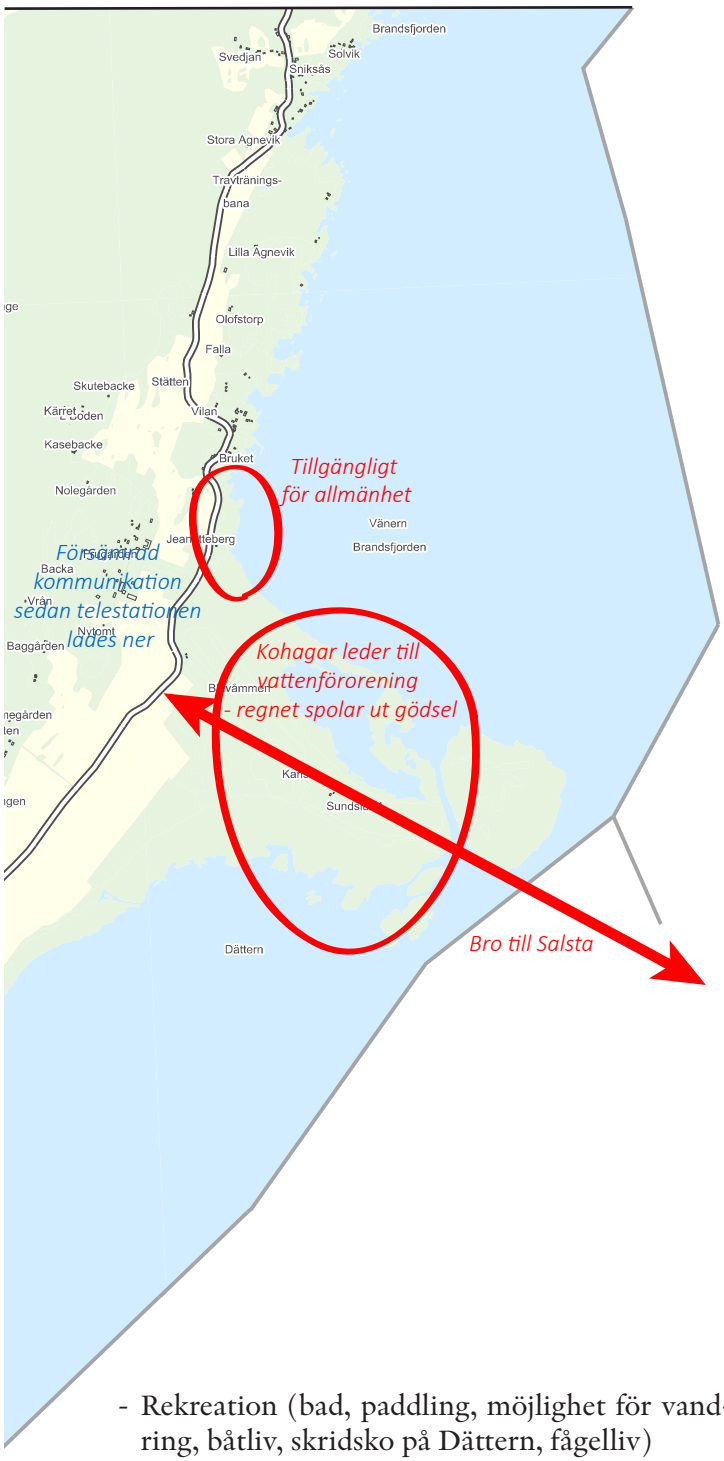
UTMANINGAR/SVÅRIGHETER:

- *Dålig kollektivtrafik*
- *Strandskyddet hindrar utveckling*
- *Dålig avfallshantering*
- *Bristfällig belysning längs huvudvägen*
- *Krångel med myndigheter*
- *Området skulle drabbas om sjötransportleden längs älven försämras*
- *Finns ingen ungdomsverk-samhet*
- *Vildsvin utgör trafikfara*

MÖJLIGHETER/FÖRSLAG:

- *Satsning på ökat åretrunt-boende*
- *Äldreboende*
- *Cykelväg till Vargön*
- *Öka säkerheten vid busshållplatser, bl.a. med busskurar och belysning*
- *Möjligheter att utveckla för turism, t.ex. vandringsleder, turistkartor, skyltar, åtgärder vid stranden*
- *Sätt upp varningsskyltar för vildsvin*

- Rekreation (bad, paddling, möjlighet för vandring, båtliv, skridsko på Dättern, fågelliv)
- Skatteintäkter
- Vänersnäskören
- Julmarknad

Vänersborgs tätort tillgång för Vänersnäs genom:

- Arbetstillfällen
- Handel för vardagsvaror
- Centralort för skola, musikskola och idrott
- Offentlig service (bibliotek, vårdcentral, tandläkare…)
- Kulturevenemang

Citat:

”Det nya vattendirektivet kommer att ta död på Vänersnäs”

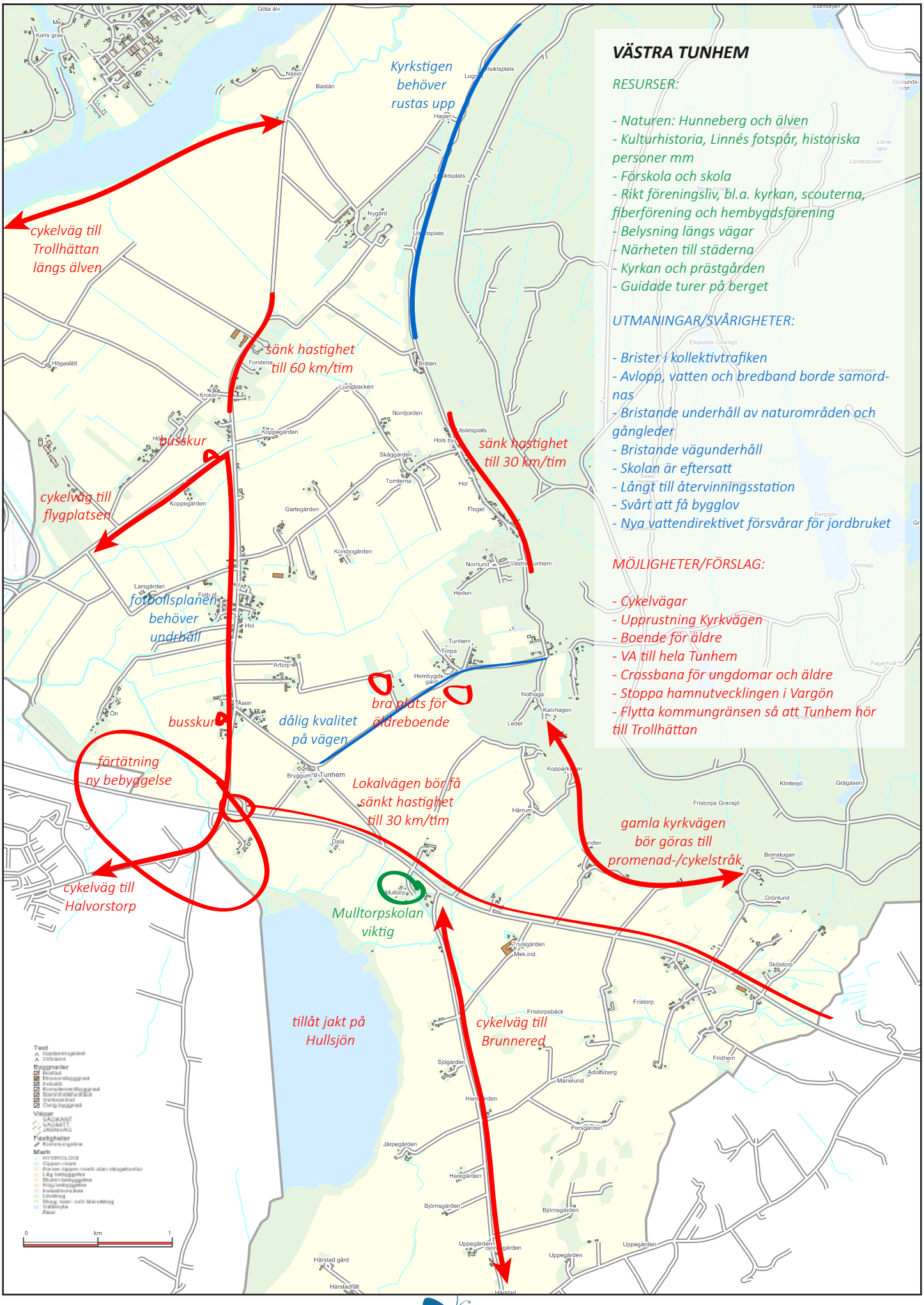
”Utan bygdegården kommer inte samhället överleva”

”Jag känner mig ingenting som Vänersborgare”

Västra Tunhem

Kyrkstugan i Västra Tunhem, 11 december. 28 deltagare. Från kommunen: Pål Castell, Lars Rudström. Nedan följer anteckningar från träffen och en sammanställning av lapparna. En kartsammanställning finns på nästa sida.

- Närheten till Trollhättan och Vänersborg är en tillgång
- Skola, förskola och fritidshem viktigt för bygden. Dock dåligt underhåll på Mulltorpskolan.
- Västra Tunhem har ett rikt föreningsliv.
- Naturen och kulturhistorian är viktiga resurser, bland annat med kyrkstigen och guidade turer på berget.
- Underhåll av småvägar är ofta dåligt, även för framkomligheten på berget.
- Gamla kyrkvägen röjs av ideella krafter. Den borde göras om till gång- och cykelväg.
- Cykelvägar önskas, till flygplatsen, Halvorstorp, Brunnered och längs älven.
- Belysning längs vägarna är viktigt. Det var en bra process kring byggandet av Koppegårdsrondellen.
- VA vore bra att få i hela området. Hol är kopplat på Trollhättans VA-nät.
- Saknas aktiviteter för ungdomar.
- Avfallsinsamling kunde förbättras, t.ex. med tillfälliga containrar.
- Hamnutbyggnaden i Vargön borde stoppas, det kommer att bli ett ekonomiskt fiasko.
- Kommungränsen borde ritas om så att Västra Tunhem kom att tillhöra Trollhättan istället.
- Viktigt att kommunen stödjer och samverkar med fiberföreningen. Bra vore om fiberläggning kunde samordnas med VA-dragning.
- Busskurer saknas på några ställen. Åsen borde byta namn till Bryggarn

VÄSTRA TUNHEM
RESURSER:
- Naturen: Hunneberg och älven
- Kulturhistoria, Linnés fotspår, historiska personer mm
- Förskola och skola
- Rikt föreningsliv, bl.a. kyrkan, scouterna, fiberförening och hembygdsförening
- Belysning längs vägar
- Närheten till städerna
- Kyrkan och prästgården
- Guidade turer på berget
UTMANINGAR/SVÅRIGHETER:
- Brister i kollektivtrafiken
- Avlopp, vatten och bredband borde samordnas
- Bristande underhåll av naturområden och gångleder
- Bristande vägunderhåll
- Skolan är eftersatt
- Långt till återvinningsstation
- Svårt att få bygglov
- Nya vattendirektivet försvårar för jordbruket
MÖJLIGHETER/FÖRSLAG:
- Cykelvägar
- Upprustning Kyrkvägen
- Boende för äldre
- VA till hela Tunhem
- Crossbana för ungdomar och äldre
- Stoppa hamnutvecklingen i Vargön
- Flytta kommungränsen så att Tunhem hör till Trollhättan
Kyrkstigen behöver rustas upp
cykelväg till Trollhättan längs älven
sänk hastighet till 60 km/tim
busskur
cykelväg till flygplatsen
sänk hastighet till 30 km/tim
fotbollsplanen behöver underhåll
busskur
dålig kvalitet på vägen
bra plats för äldreboende
förtätning ny bebyggelse
Lokalvägen bör få sänkt hastighet till 30 km/tim
gamla kyrkvägen bör göras till promenad-/cykelstråk
cykelväg till Halvorstorp
Mulltorpskolan viktig
tillåt jakt på Hullsjön
cykelväg till Brunnered
Göta älv
Karls grav
Näset
Bastan
Hagen
Nygård
Utsiktsplats
Högaslätt
Kroken
Forstena
Ljungbacken
Bråten
Nordjorden
Koppegården
Hols by
Skäggarden
Tomterna
Hol
Floget
Gartegården
Korsbogården
Norrlund
Västra Tunhem
Heden
Larsgården
Fotb pl
Tunhem
Törpa
Artorp
Hembygdsgård
Nolhaga
Kalvhagen
Ledet
Åsen
Bryggum a Tunhem
Dala
Härrum
Kopparkullen
Klintesjö
Grågåsen
Fristorps Gransjö
Bomstugan
Grönlund
Mulltorp
Trulsgården Mek.ind.
Sköstorp
Fristorp
Fristorpsbäck
Fridhem
Sjögården
Marielund
Adolfsberg
Harestorp
Persgården
Järpegården
Haregården
Björnsgården
Uppegården
Härstad gård
Härstadfält
Härstad
Ekelunds Gransjö
Lönebäcken
Bergsjön
Fagerhult
Grinnsjö
0
km
1

Västra Tunhem tillgång för Vänersborgs tätort genom:

- Natur
- Djur
- Rekreation
- Kyrkan
- Föreningsverksamhet, engagerade boende (ex. Hembygdsförening, Fiberförening, Föräldraförening)
- Traditioner, t.ex. midsommar- och valborgsfirande
- Kulturområde
- Vandringar
- Hembygdsförening
- Motion
- Cykelleder (Down Hill)
- Bad Fiske
- Älgmuseet
- Turism, både för natur- och kulturmiljö
- Bra boende – många flyttar hit från Trollhättan t.ex.
- Jordbruksmark, levande landsbygd, närproduktion
- Viktiga företagare
- Kungajakt
- Skatteunderlag
- Skolan

Vänersborgs tätort tillgång för Västra Tunhem genom:

- Affärer
- Arbetstillfällen
- Skolor
- Musikskolan
- Teater
- Bio
- Skräcklan
- Service, t.ex. bra hemtjänst
- Stadskärnan, gemytlig småstad
- Vattenmiljöer
- Aqua Blå

Citat:

”Trollhättan är vår stad”

Sammanfattning

De viktigaste resultaten från de fem landsbygdsträffarna kan sammanfattas i följande teman:

Tillhörighet

För många som bor på landsbygden är Vänersborgs stad inte den självklara centralorten. Tydligast är att många boende i Västra Tunhem känner sig mer tillhöriga till Trollhättan. När deltagarna på träffen i Väne Ryr fick frågan vilken deras centralort är svarade en tredjedel vardera Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg. Många Vänersnäsbor uppgav att de hellre handlar i Grästorp och i norra änden av kommunen känner många starka band till Mellerud och övriga Dalsland.

Myndighetsutövande

Kommunen har också en funktion som myndighetsutövare, bland annat när det gäller strandskyddsdispenser och bygglov. Ofta ses kommunen genom detta arbete som en kaft som hindrar utveckling.

Service & infrastruktur

Många ger uttryck för uppfattningen att de genom sin kommunalskatt är med och bekostar insatser i Vänersborgs centrum medan kommunen inte har satsar motsvarande pengar på service och infrastruktur i småorterna och på landsbygden. På alla träffarna lyftes frågor om offentlig service och infrastruktursatsningar fram. Framför allt talade många om vikten av barnomsorg och skolor, samt behov av gatubelysning, cykelvägar, bredband och VA.

Entreprenörskap

Det framkom på flera håll att landsbygden har en stark drivkraft i form av entreprenörer. Det finns en kultur av att driva fram företag och att satsa helhjärtat på det.

Bygdegemenskap

Slutligen var det också tydligt att det finns en utbredd kultur av samarbete och gemenskapskänsla i många områden. På de flesta platser lyftes fram att det finns ett rikt föreningsliv, ofta med en hembygdsförening som samlande kraft. Bygdegårdarna utgör en viktig grund för att människor ska kunna träffas och hålla vid liv denna gemenskap. I Brålanda talas om ”Brålanda-andan” som både handlar om entreprenörskap och en kultur av att samarbeta för att få saker gjorda.

Övriga dialogträffar 2014-2015

Ytterligare ett antal dialogträffar med workshops och diskussioner om Vänersborgs framtid hölls under det tidigare skedet i arbetet med ny översiktsplan. I de sammanhang vi spred information om ÖP-arbetet, t.ex. vid Aqua Blå, uppmanade vi allmänheten att höra av sig för att ordna dialogträffar. Forum Vänersborg, Rådet för funktionshinderfrågor och Vägverkets seniorer följde den uppmaningen. Även Naturskyddsföreningen uppvaktade senare Byggnadsförvaltningen för en konsultation om planeringsarbetet.

För att också sprida budskapet om ÖP-arbetet och samla in synpunkter från boende i Torpaområdet ordnades en workshop i samband med evenemanget Sommarkul på Kastanjevägen.

En särskild satsning gjordes även för att tydligare få in ungdomars perspektiv, utöver ”Uppdrag vår framtid” som presenteras ovan. Dels vände sig projektledningen till Ungdomsrådet för att få träffa dem. Dels genomfördes ungdomsprojektet ”demokratiutvecklarna” med bland annat översiktsplanearbetet som en av utgångspunkterna.

Ytterligare en satsning för att få fortsatt dialog om vissa utvecklingsfrågor var att anordna två öppna seminariet under våren 2015.

Utöver detta har diskussioner om översiktsplanen och Vänersborgs framtid förts även i många andra sammanhang där allmänhet eller intressegrupper träffat kommunens tjänstemän, t.ex. på bodialog, mäklarträff, skolbesök och träffar med företagarföreningar.

Några av aktivitetena som nämns ovan presenteras lite närmare i följande avsnitt.

Seminarium om tågsamhällen

Folkets hus restaurang, 7 maj 2015.
Ca 30 deltagare.

Gäster på seminariet var Amie Ramstedt från Göteborgsregionens kommunalförbund och Linda Billberg från Västra Götalandsregionen, båda projektledare för Mistra Urban Futures projekt Det urbana stationssamhället - vägen mot ett resurssnålt resande.

Ammie och Linda presenterade projektet och dess resultat. Elva kommuner arbetar ihop med Trafikverket, Länsstyrelsen, kommunalförbund och region med att ta fram kunskap och visioner om hur nya stationssamhällen kan växa fram. Projektet började inom Göteborgsregionens kommunalförbund och Vänersborg har inte varit med innan.

Aktuell forskning har sammanställts. Bland annat togs följande upp:

- Städer där många bor samlat på en liten yta innebär mindre bilåkande vilket har många fördelar.
- Det går en kritisk gräns ca 500 meter från tunnelbanestationer i Stockholm där bostadspriserna faller drastiskt. Detta visar att människor är beredda att betala för tillgång till effektiv kollektivtrafik.
- ”Den täta blandstaden” lyfts ofta fram som en modell, men det finns också många som vill bo lite glesare och förtätning i småorter bör göras med hänsyn till platsens förutsättningar.
- Det är inte helt givet att infrastruktursatsningar ger ökad tillväxt i småorter, det beror på ortens förutsättningar.
- Gemensamma visioner är viktiga och invånare, företag och andra aktörer bör vara delaktiga i processerna.

Seminariet avslutades med diskussion kring möjligheterna för förbättrade järnvägskommunikationer och framtida tågstopp i Brålanda och andra ställen i kommunen.

Seminarium om stadsodling

Folkets hus restaurang, 28 april 2015.
26 deltagare.

Seminariet inleddes av kommunalrådet Bo Carlsson och planarkitekten Pål Castell. Därefter föreläste två inbjudna gäster: Sara Danielsson, forskare, designer och författare till boken *Konsten att odla staden*, samt Paula Palm, odlingscoach inom projektet *Stadsnära odling* på fastighetskontoret i Göteborgs stad.

Aslutningsvis fördes ett samtal med en panel bestående av de fyra talarna samt Hans Wallmander, parkchef i Vänersborg, Elin Isaksson, kommunekolog i Vänersborg, Helena Persson, miljöstrategi Vänersborg och Per Hasselteg, Hushållningssällskapet.

Anteckningar sammanställdes och skickades ut till intresserade efteråt. Exempel på vad som sades:

- Frågan om stadsodling har behandlats i kommunfullmäktige. Vänersborgs kommun ska vara positivt inställd till stadsodling och ska stödja initiativ.
- Det finns gott om ytor som skulle kunna användas för stadsodling. Det finns också intressanta odlingsprojekt som borde lyftas fram mer.
- Kommunen behöver hitta sätt att hantera initiativ som kommer. Ett konkret exempel handlar om att få fram vatten till odlingar, utan att det kostar 150 000 kr i anslutningsavgift. I Göteborg har det ofta kunnat ordnas i samarbete med närliggande bostadsbolag.
- Stadsodling kan vara ett sätt att arbeta med integration och hjälpa nyanlända att hitta sysselsättning och få kontakter.
- Vi har ett stort behov av att få in fler i matförsörjning och föra vidare de kunskaper som finns. En stor andel av de professionella trädgårdsodlarna är i pensionsålder och föryngringen är viktig.

Demokratiutvecklarna & ungdomsrådet

Projektet Demokratiutvecklarna började med en motion i kommunfullmäktige om att utreda hur barn och ungdomar ska få ett reellt inflytande. Kommunen anställde en projektledare med medel

från Folkhälsopolitiska rådet och sju ungdomar som demokratiutvecklare på Utvecklingkontoret.

Med hjälp av bland annat studiebesök, intervjuer och enkäter tog demokratiutvecklarna fram ett material som gav värdefull kunskap till ÖP-arbetet.

Projektets resultat redovisas i en rapport med titeln Möjlighetskatalogen. Där finns bland annat förslag på en app, barnombud och ungdomsfullmäktige. Bilden nedan visar vad ungdomar efterfrågade i enkäten.

Projektledarna för översiktsplanen träffade förutom demokratiutvecklarna även Vänersborgs ungdomsråd. En diskussion fördes om vad som är viktigast att satsa på för framtiden för ungdomar i Vänersborg. Vid träffen framfördes bland annat att mötesplatser är mycket viktigt och att fritidsgården i Brålanda är ett gott exempel på en mötesplats. Liksom andra tillfällen där ungdomar tillfrågats efterfrågade medlemmarna i ungdomsrådet affärer och serveringsställen som ingår i större företagskedjor.

Torpaområdet

Kommunen var medarrangör när Sommarkul ordnades på Kastanjevägen i Torpaområdet. Två tjänstemän från ÖP-arbetsgruppen deltog för att prata om Vänersborgs framtid och samla in tankar från boende i området. En öppen workshop hölls i ett tält utanför Hjälpande Händers lokaler. Deltagarna var främst skolbarn och kvinnor boende i området. De uppmanades att markera bra och dåliga platser på en karta över området samt en över hela kommunen (se kartutdrag nedan). De fick även frågan om vad som var bra i Vänersborg och vad de saknar.

Synpunkter insamlade från boende i Torpaområdet.
Gult = omtyckta platser
Rött = platser med problem

Bilaga synpunkter april-juni 2014

Efter de första dialogtillfällena gjordes en sammanställning av inkomna synpunkter som presenteras i tabellform nedan. Dessa synpunkter är insamlade under Bomässan, Aqua Blå och via webbenkäten Tyck till om Vänersborgs framtid.

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Attraktivt centrum	Aktiviteter	Behövs mer aktiviteter för att skapa liv i centrum, t.ex. musik, ungdomsställe, utedisco, kafé
Attraktivt centrum	Akvarium	Någon form av akvarium, plats likande Innovatum men med inriktning vatten
Attraktivt centrum	Anlägg park	Gör om Östra skolan-tomten till en park
Attraktivt centrum	Belysning centrum	Mysigare belysning i centrum
Attraktivt centrum	Bevara Sanden	Bevara Sanden, bygg inga hus där
Attraktivt centrum	Bostäder i Vattentornet	Bostäder/restaurang i gamla vattentornet
Attraktivt centrum	Bryggor längs Hamnkanalen	Bryggor längs hela Hamnkanalen
Attraktivt centrum	Fontän	Fontänen i Hamnkanalen ses som en kvalitet
Attraktivt centrum	Förbättra renhållningen	Håll bättre städat i stan och laga hål i gatorna
Attraktivt centrum	Grönområde	Iordningsställ grönområden mellan Pollaregatan och Tegelbruksgatan
Attraktivt centrum	Grönområde	Städa grönområdet under Ledningsgatan
Attraktivt centrum	Grönytor	Bevara centrala grönområden vid utbyggnad
Attraktivt centrum	Gångbro	Ny gångbro över hamnkanalen
Attraktivt centrum	Huvudnäsaulan	Måla om aulan
Attraktivt centrum	Huvudnäsaulan	Riv aulan
Attraktivt centrum	Järnvägsbron	Öppningsbara järnvägsbron är en kulturbyggnad som bör bevaras
Attraktivt centrum	Klocka på Handelsbanken	Fixa klockan på Handelsbanken
Attraktivt centrum	Kulturaxeln	En stor Eiffeltornsliknande byggnad med affärer vid Huvudnässkolan
Attraktivt centrum	Köpmansgränd	Plantera grönska i Köpmansgränd
Attraktivt centrum	Lekplats	En stor, rolig lekplats på Skräcklan, typ som Skrot-Nisses i Trollhättan
Attraktivt centrum	Park	Anlägg en park vid Quality Hotell
Attraktivt centrum	Park istället för parkering	Park istället för parkering där Kvantum ligger
Attraktivt centrum	Planskild korsning	Gör en planfri korsning: sänk Kungsgatan och Drottninggatan då dessa ”skär av” centrum vilket leder till att butiker på den norra sidan dör
Attraktivt centrum	Plantaget	Gör om Plantaget
Attraktivt centrum	Plantaget	Plantaget engagerar, som nya tillskott föreslås bl.a. finpark, trädgård, damm/skridskois, konstverk, glasskiosk, pannkakskafé, skateboardpark
Attraktivt centrum	Restaurang	Bygg en permanent restaurang på Fisketorget
Attraktivt centrum	Riv toaletter	Toaletterna på Fisketorget luktar illa och borde rivas
Attraktivt centrum	Saluhall	Saluhall i centrum
Attraktivt centrum	Serveringsflottar	Serveringsflottar mellan broarna (Sanden) under vår och sommar
Attraktivt centrum	Skräcklan	Fyll på mer sand i Skräcklan
Attraktivt centrum	Skräcklan	Ta ned träd vid Skräcklestugan för ljusare och trevligare uteplats

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Attraktivt centrum	Skräcklan	Utveckla bänkar vid Skräcklan
Attraktivt centrum	Skräcklan	Bättre tömning av papperskorgar i Skräcklan
Attraktivt centrum	Skräcklan	Mer bänkar och bord i parken i Skräcklan
Attraktivt centrum	Skräcklan	Att även vintertid ska kunna fika och äta i Skräcklestugan
Attraktivt centrum	Stationen	Grönområdet sydost om järnvägen bör röjas upp
Attraktivt centrum	Tillgänglighet	Bättre tillgänglighet för barnvagnar och rullstolsburna inom kulturaxeln
Attraktivt centrum	Torget	Riv kioskerna på torget och ta in mer grönska och vatten, genom exempelvis dammar och fontäner
Attraktivt centrum	Tritonskulptur bör flyttas	Tritonskulpturen bör flyttas från stora torget till Bojortstorget
Attraktivt centrum	Träd	Avverka fler träd så att kyrkan syns och solen kan nå marken och människorna
Attraktivt centrum	Träd	Ta bort träd vid torget
Attraktivt centrum	Träd	Ta inte ned fler träd i plantaget
Attraktivt centrum	Träsoffa vid segelsällskapet	En snyggt formad träsoffa med sitt- och liggfunktion ute vid bryggan vid segelsällskapet
Attraktivt centrum	Tändsticksfabriken	Var varsam med Tändsticksfabriken och Vita Villan när området kring Trenova utvecklas
Attraktivt centrum	Uteservering	Möjliggör för fler uteserveringar och förbättra de redan befintliga
Attraktivt centrum	Uteservering	Bygg en uteservering inom kulturaxeln
Attraktivt centrum	Uthyrning av picknickkorgar	Hyr ut picknickkorgar centralt att ta med till Skräcklan
Attraktivt centrum	Utveckla centrum	Utveckla centrum innan det är utdaterat
Attraktivt centrum	Utveckla strandpromenad längs Holmängen	Strandpromenaden längs Holmängen kan utvecklas med kaféer, glasskiosk och belysning
Attraktivt centrum	Vassbotten	Mer träd och buskar vid Flanaden och Vassbotten efterfrågas
Barn och ungdom	Barn i fokus	Låt Vänersborg utvecklas till en kommun med barnen i fokus
Barn och ungdom	Disco	Mer disco i Vänersborg
Barn och ungdom	Ej lekplats	Ingen lekplats i Plantaget, det finns tillräckligt vid Skräcklan
Barn och ungdom	Förskola och skola	Mindre barngrupper och klasser, fler leg. förskolelärare och lärare.
Barn och ungdom	Jobb	Fler sommarjobb för unga
Barn och ungdom	Lekplats	Rusta upp lekplatsen i Blåsut
Barn och ungdom	Lekplats	Bättre lekmöjligheter och mer klättring på Skräcklan
Barn och ungdom	Lekplats	Lekplats i centrum bör vara sand- och lerfri
Barn och ungdom	Lekplats	Rusta upp lekplatsen i Skräcklan
Barn och ungdom	Lekplats	Temalekplats i Restad
Barn och ungdom	Lekplats	Anlägg en lekplats i Plantagen
Barn och ungdom	Lekplats	Uteveckla lekplatsen på Skräcklan
Barn och ungdom	Plats för ungdomar	Ordna någon plats där ungdomar kan träffas och umgås
Barn och ungdom	Ungdomsforum	Skapa ett forum för ungdomar där kommun och föreningsliv samverkar för att anordna aktiviteter som ex. disco, musikevents, samlingsplatser för spontanidrott m.m.
Barn och ungdom	Ungdomsråd	Öka ungdomsinflytandet via ungdomsrådet
Boende	Bostadsform	En person menar att enplans radhus är den bästa boendeformen
Boende	Bostadsområden	Planera och uppför fler attraktiva bostadsområden i framförallt centrala Vänersborg

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Boende	Bostäder på Nygårdsgärdet	Önskemål om bostäder på Nygårdsgärdet
Boende	Bullerplank Katrinedal	Bullerplank som skyddar Katrinedal från 45:an är inte tillräckliga, det bullrar för mycket
Boende	Ej bostäder Ursand	Ursand är ett friluftsområde, inga bostäder där
Boende	Fler bostäder	Fler bostäder behövs i Sundals Ryr
Boende	Fler bostäder	Gärna fler hus i Väne Ryr, men inte för mycket
Boende	Flytande stadsdel	En flytande stadsdel i Vänern, som i Holland.
Boende	Lägenheter	Centrumnära lägenheter med hiss och billiga... (?) efterfrågas
Boende	Nya bostäder	Bygg bostäder vid Korseberg
Boende	Seniorboende	Bygg seniorboende, det gör Vänersborg mer attraktivt och socialt hållbart
Boende	Seniorboende	Flera föreslår seniorboende i bra lägen nära service
Boende	Sjönära tomter	Sjönära tomter föreslås i Skaven, Korseberg, Sjövallen och Lilla Vassbotten.
Boende	Strandnära boende	Det behövs mer och bättre boende, istället för industri, vid vattnet
Boende	Studentbostäder	Möjliggör för fler studentbostäder
Boende	Trygghetsboende	Trygghetsboenden efterfrågas, bland annat i Vargön
Boende	Väne Ryr, bra att bo	Väne Ryr är en bra plats att bo på
Boende	Äldreboende	Bygg fler äldreboenden
Boende	Äldreboende	Gläntans äldreboende saknas
Boende	Äldreboende	Nya bostäder för äldre i Korseberg
Friluftsliv/Idrott	Agilitybana	Agilitybana efterfrågas
Friluftsliv/Idrott	Alliansloppet	Återinför Alliansloppet i både Vänersborg och Trollhättan
Friluftsliv/Idrott	Arenan	Arena Vänersborg är en succé, aldrig förr har så många i Sverige känt till Vänersborg
Friluftsliv/Idrott	Badplats	Fler fina badplatser och strandpromenader
Friluftsliv/Idrott	Badplats i Korseberg	Snygga till vid badviken mellan Korseberg och Smygen
Friluftsliv/Idrott	Belysning Holmängen	Belys hela kanten av Vänern-Holmängen och bort runt slussarna: då kan vi nyttja området bättre och känna oss tryggare.
Friluftsliv/Idrott	Bevara Korseberg	Korseberg bör bevaras
Friluftsliv/Idrott	Boulespel	Ge bättre förutsättningar för boule-spel på Sjövallen
Friluftsliv/Idrott	Bryggor runt Vassbotten	Skapa gångstråk med bryggor runt Vassbotten
Friluftsliv/Idrott	Brålandabadet	Satsa på Brålandabadet
Friluftsliv/Idrott	Brätte	Hästboxar efterfrågas på Brätte
Friluftsliv/Idrott	Bänkar	De bänkar som togs bort vid Jeten saknas, önskas nya utmed den nya bryggan
Friluftsliv/Idrott	Fler idrottshallar	Ytterligare minst två handboll/innebyhallar behövs på idrottsområdet, t.ex. väster om A-hallen
Friluftsliv/Idrott	Fotbolls- och bandymål	Placera fotbollsmål och små bandymål vid Sjövallen, det skulle gynna spontanidrottandet
Friluftsliv/Idrott	Friidrottsanläggning	Renovera friidrottsanläggningen i Frändefors
Friluftsliv/Idrott	Friluftsliv	Satsa mer på friluftsliv
Friluftsliv/Idrott	Friluftslivssatsning	Mer satsning på det rörliga friluftslivet
Friluftsliv/Idrott	Fårhagar	Behåll fårhagarna vid Osnjö och utveckla de promenadstråk som finns

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Friluftsliv/Idrott	Halle- och hunneberg	Halle- och Hunneberg kan gärna utvecklas för ökad turism, men varsamt.
Friluftsliv/Idrott	Handikappanpassning	Kyrkängen bör handikappanpassas
Friluftsliv/Idrott	Hundrastgård	Nuvarande inhägnade hundgård vid Belfragegatan är för liten
Friluftsliv/Idrott	Idrottsarenor	Bygg fler idrottsarenor
Friluftsliv/Idrott	Kallbadhus	Möjliggör för kallbadhus på Skräcklan
Friluftsliv/Idrott	Karls grav	Förbättra gångvägen och placera sittbänk utefter Karls Gravs västra sida
Friluftsliv/Idrott	Karls grav	Fåren vid Karls grav är viktig kvalitet
Friluftsliv/Idrott	Kolonilotter	Bevara Holmängen koloniområde
Friluftsliv/Idrott	Konstgräsplan	Konstgräsplan i närheten av Rattgatan, Mariedal, för det bor mycket barn där
Friluftsliv/Idrott	Kroppefjäll	Kroppefjäll är ett av kommunens få tysta områden, bygg inte vind-kraftverk här
Friluftsliv/Idrott	Multiarena	Bygg fler multiarenor i Vänersborgs centrum, likt den i Blåsut
Friluftsliv/Idrott	Mötesplats	Mötesplats med asiatiskt tema föreslås i Restad
Friluftsliv/Idrott	Naturområden	Tätortsnära naturområden är viktiga kvaliteter, bland annat Dalbobergen, Holmängen-området, Önafors, söder om Onsjö, Viksängen.
Friluftsliv/Idrott	Renovera friidrottsanläggning	Friidrottsanläggningarna på idrottsområdet måste renoveras, t.ex. löparbanor och släggkastring
Friluftsliv/Idrott	Renovera omklädningsrum	Renovera Hallevi WIK omklädningsrum
Friluftsliv/Idrott	Ridsport	Fler ridvägar och mer pengar till ridsport
Friluftsliv/Idrott	Satsa på friluftsliv	Satsa på friluftsliv och rekreation, kommunen borde profilera sig som friluftskommun
Friluftsliv/Idrott	Sittplatser Fredriksbergsområdet	Fler sittplatser utmed vattnet i Fredriksbergsområdet
Friluftsliv/Idrott	Sjöutsikt Ursand	Ta ned träd och visa Vänern när man går Ursandsstigen
Friluftsliv/Idrott	Sjövallen	Vattenmöjlighet (badmöjlighet?) vid Sjövallen
Friluftsliv/Idrott	Skidbacken	Satsa mer på skidbacken
Friluftsliv/Idrott	Skidspår	Skidspårsrunda som passerar Ursand
Friluftsliv/Idrott	Skogar	Totalavverka inte skogar
Friluftsliv/Idrott	Skogar	Utveckla och bevara stadsära rekreationsskogar
Friluftsliv/Idrott	Skräcklan	Fontän och gasgrillar i Skräcklan
Friluftsliv/Idrott	Skyltning vid Brudslöjan	Blåsippor plockas och slitaget är stort, sätt upp bättre infoskyltar
Friluftsliv/Idrott	Strandnära promenadstigar	Ta inte bort möjligheten för allmänheten att promenera längs stranden vid nybyggnation
Friluftsliv/Idrott	Tak över Vänersvallen	Tak över konstgräset, Vänersvallen
Friluftsliv/Idrott	Uppgrusning av vägar	Mer uppgrusning, vägarna på Nygårdsängen och Lillån är bra exempel
Friluftsliv/Idrott	Utegym	Anlägg ett utegym vid Skräcklan
Friluftsliv/Idrott	Utegym	Anlägg utegym vid någon av lekplatserna
Friluftsliv/Idrott	Utveckla samarbeten	Utveckla samarbeten mellan olika idrottsföreningar, en kontaktperson på kommunen kan exempelvis ordna gemensamma utbildningar och evenemang
Friluftsliv/Idrott	Vandringsled	Vandringsled mellan Vargön och Skräcklan, belysning och skyltning
Handel	Affärer i Öxnered	Affärer även väster om järnvägen efterfrågas i Öxnered
Handel	Butiker	Försök att motverka tomma butiker

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Handel	Butiker	Det behövs inte fler inredningsaffärer, däremot järnhandel och restauranger
Handel	Butiker	Åhlens och Hööks efterfrågas specifikt, men även fler ospecificerade butiker
Handel	Fisketorget	Få Fisketorget mer levande genom caféverksamhet och försäljningsstånd längs kanalen under Aqua Blåfestivalen
Handel	Handel Onsjö	Affärer önskas på Onsjö
Handel	Klädaffär	Det behövs en klädaffär i Vargön
Handel	Mataffär	Möjliggöra för en livsmedelsbutik på Onsjö
Handel	McDonalds	Öppna McDonalds i Vänersborgs centrum
Handel	Parkeringsplatser	Fler parkeringsplatser i centrum
Handel	Snabbmatskedjor i centrum	Flera vill ha snabbmatskedjor i stan, t.ex. Subway, McDonalds. Andra argumenterar emot
Handel	Torghandel	Anordna torghandel på Fisketorget
Hälsa	Dricksvatten	Var rädd om det fina vattnet, utveckla och exportera dricksvattnet.
Hälsa	KRAV	Fler KRAV-gårdar och mer ekologisk mat på skolor och äldreboende gör Vänersborgs kommun mer ekologiskt hållbar
Kommunikationer	Billaddningsstationer	Billaddningsstationer vid Vänersborgs torg, vid Arenan, i Frändefors och i Brålanda
Kommunikationer	Billaddningsstationer	Laddningsstation för elbilar på torget
Kommunikationer	Cirkulationsplats	Cirkulationsplats utanför Kvantum
Kommunikationer	Cirkulationsplats	Cirkulationsplats vid Edsvägen-Johannesbergsvägen (Volvo) och Edsvägen-Nabbensbergsvägen
Kommunikationer	Cykelväg	Anlägg en cykelväg längs E45:an i Frändefors
Kommunikationer	Cykelväg	Asfaltera cykelvägen mellan Brukshundsklubben och Ekenäs/Röshultsvägen
Kommunikationer	Cykelväg	Anlägg en cykelväg som anslutning mellan Öxnered och Banvallen
Kommunikationer	Cykelväg	Anlägg en cykelväg vid järnvägsbron
Kommunikationer	Cykelväg	Breddning av vägen till golfbanan med cykelväg på Onsjö
Kommunikationer	Cykelväg	Cykelförbindelse mellan Onsjö och gamla banvallen
Kommunikationer	Cykelväg	Nya cykelvägar föreslås mellan bl.a. Brålanda och Vänersborg, Onsjö och Överby, Grunnebo och Väne Ryr
Kommunikationer	Cykelväg	Bättre cykelförbindelser i Onsjö
Kommunikationer	Cyklister	Cyklister måste ta bättre hänsyn
Kommunikationer	Färjelinje	Båtlinje mellan Vänersborg och Trollhättan, eventuellt även till Göteborg och Håverud
Kommunikationer	Färjelinjer	Båtlinje mellan Vänersborg och Karlstad
Kommunikationer	Färjelinjer	Båtlinje mellan Vänersborg och Ursand
Kommunikationer	Gång- och cykeltunnel/bro	Bygg en gång- och cykeltunnel/bro under/över järnvägen vid Mariero
Kommunikationer	Hastighetshinder	Hastighetshinder på Karlsbergsvägen i Blåsut
Kommunikationer	Hastighetssänkning	Hastigheten förbi Björkholmsgatan borde sänkas från 70 till 50 km/h
Kommunikationer	Hastighetssänkning	Sänk hastigheten på Östra vägen
Kommunikationer	Kollektivtrafik	Förbättra kollektivtrafiken på landsbygden
Kommunikationer	Kollektivtrafik	Det går för dåligt med bussar i Vänersnäs
Kommunikationer	Kollektivtrafik	Mycket god och tät kollektivtrafik i hela kommunen
Kommunikationer	Ny flygplats	Bygg Skogaryd flygplats och stäng Malöga

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Kommunikationer	Parkeringsplatser	Minst 4 timmars parkering vid kommunhuset för att arbetare inte ska behöva flytta runt under dagen
Kommunikationer	Parkeringsplatser	Planera för centrumboendes parkeringsbehov
Kommunikationer	Pendelparkering	Anlägg en pendelparkering vid återvinningsstationen i Frändefors
Kommunikationer	Stationen	Problematisk situation vid stationen, många sneddar över spåren
Kommunikationer	Tillgänglighet	Tänk mer på tillgänglighet
Kommunikationer	Trottoarer	Bredare trottoarer i Blåsut
Kommunikationer	Tågstopp Brålanda	Möjliggör för tågstopp i Brålanda
Kommunikationer	Tågstopp Frändefors	Möjliggör för tågstopp i Frändefors
Kommunikationer	Vägar	Sikhallsvägen behöver läggas om
Kommunikationer	Vägar	God infrastruktur med säkra, bra vägar för fordon, cyklister och fotgängare i hela kommunen
Kommunikationer	Vägar och cykelvägar	Reparera vägar och cykelvägar
Kommunikationer	Vägar på Vänersnäs	Bättre vägar på Vänersnäs
Kultur	Biblioteket	Biblioteket har en central roll för att utveckla en Kulturstad och bör fungera som en mötesplats för alla med fler evenemang
Kultur	E-böcker på Biblioteket	Möjliggör för utlåning av e-böcker på biblioteket
Kultur	Huvudnäsaulan	Gör om Aulan till ett konserthus med hjälp av en tillbyggnad
Kultur	Huvudnäsaulan	Renovera aulan eller bygg en ny
Kultur	Huvudnäsaulan	Bevara aulan
Kultur	Huvudnäsaulan	Ta hand om aulan, den är fin för föreläsningar och konserter
Kultur	Konserthus	Bygg ett nytt konserthus vid Museet
Kultur	Kulturcentrum	Bakom kyrkan är en bra plats för ett kulturcentrum med utställningar, bio, kulturcafé
Kultur	Kulturellt utbud	Värna om det kulturella utbudet
Kultur	Musik	Bygg fler scener
Kultur	Musik- och idrottskommun	Utveckla Vänersborg till en musik- och idrottskommun genom exempelvis satsning på stora idrottsevengemang
Kultur	Måla arenan	Anordna en årlig graffitivecka där graffitikonstnärer från hela Sverige får chansen att måla om taket på Arenan
Kultur	Satsa på musik	Satsa på musik och underhållning, håll musiken vid liv
Kultur	Underhåll byggnader	Bli bättre på underhåll av gamla byggnader
Kultur	Villa Björkås	Villa Björkås bör renoveras
Sjö-och båtliv	Badbrygga, soldäck	Badbrygga, soldäck, rutschkana vid badplatsen vid Norra skolan.
Sjö-och båtliv	Badplats Fredrikbergsområdet	Badplatsen har blivit inhägnad av Roddklubben på Fredrikbergsområdet, anordna en ny badplats norr om istället
Sjö-och båtliv	Badplatser och strandpromenader	Fler fina badplatser och strandpromenader
Sjö-och båtliv	Bryggor, broar Sanden	Mer bryggor och broar vid Sanden
Sjö-och båtliv	Båtbryggor Hamnkanalen	Anlägg båtbryggor i gamla Hamnkanalen
Sjö-och båtliv	Båtliv	Möjligheten till båtliv är en av de viktigaste kvaliteterna i Vänersborgs kommun
Sjö-och båtliv	Båtliv Sanden	Satsa mer på båtlivet vid Sanden
Sjö-och båtliv	Båtuthyrning	Båtuthyrning på Sanden och fisketur
Sjö-och båtliv	Flytbrygga Blåsut	Flytbrygga vid Blåsut
Sjö-och båtliv	Gästhamn	Anlägg en gästhamn i centrum
Sjö-och båtliv	Gästhamn på Sanden	Servicen på Sandens gästhamn bör utvecklas

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Sjö-och båtliv	Sjöbodar	Tillåt sjöbodar även längs Hamnkanalen
Sjö-och båtliv	Sjöbodar	Bygg sjöbodar vid Sanden
Sjö-och båtliv	Skräcklan	Utveckla bryggor vid Skräcklan
Sjö-och båtliv	Skräcklan	Broar mellan öarna vid Skräcklan för att skapa bättre fiskemöjligheter
Sjö-och båtliv	Skräcklan	Utveckla Skräcklan utifrån ett båtperspektiv
Sjö-och båtliv	Småbåtshamnar	Bygg ut småbåtshamnar, bland annat i Sikhall, Sannebo och Sjung-Sjung
Sjö-och båtliv	Stöldskydd	Stöldskydd för båtarna i Länsan
Sjö-och båtliv	Toaletter i Grönvik	Anlägg toaletter vid Grönvik, Ursand
Sjö-och båtliv	Turistort	Värna om Vänern och Göta kanal
Sjö-och båtliv	Utveckla Nordkroken	Anlägg en småbåtshamn i Nordkroken, renovera bryggor och rusta upp stränder
Sjö-och båtliv	Vassbotten	Förhindra att Vassbottens södra ände växer igen
Sjö-och båtliv	Vänerskutor	Små Vänerskutor i Hamnkanalen
Övrigt	Aktiviteter i Skräcklan	Fler aktiviteter vid Skräcklan
Övrigt	Arenan	Sälj arenan
Övrigt	Balanserad befolkningstillväx	Mindre fokus på antal invånare, större fokus på nya invånare med relativt goda inkomster
Övrigt	Bevara landsbygden	Landsbygden är viktig att bevara
Övrigt	Bredband	Många anser att goda internetkommunikationer är viktigt
Övrigt	Bredband	Det behövs fiber, belysning och VA i Västra Tunhem
Övrigt	Bredband	Bygg ut fibernät, bland annat i Blåsut, Korseberg, Onsjö, Väne Ryr, Västra Tunhem och Vänersnäs
Övrigt	Busshållplatser	Fler busshållplatser närmare livsmedelsbutikerna
Övrigt	Cykelställ	Fler cykelställ med tak
Övrigt	Dalsland	Gör det smidigare och mer attraktivt att bo i Dalsland genom förbättrad service och goda pendlingsmöjligheter
Övrigt	Detaljplan	Gör en detaljplan för stationsområdet i Öxnered
Övrigt	Ej bilar på Fisketorget	Ta bort bilarna från Fisketorget och Hamngatan
Övrigt	Förbättra busshållplatser	Bygg busshållplatser med värme, bänkar och större tak
Övrigt	Gatubelysning	Gatubelysning behövs på Vänersnäsvägen
Övrigt	Gatubelysning	Rädda gatubelysningen på Rostockvägen, Stenhammarsvägen och Stigenvägen
Övrigt	Ingen centralortsfokusering	Flytta centralortsfokuseringen till att omfatta alla tätorter och hela landsbygden
Övrigt	Integration	Mer information till asylsökande. Anordna t.ex. städdagar där alla kan deltaga (Vänersborgare+asylsökande)
Övrigt	Jobb	Det behövs fler arbetstillfällen i kommunen
Övrigt	Jobb	Fördela de kommunala jobben över hela kommunens geografiska yta
Övrigt	Jobb	Locka företag till Vänersborg som kan generera skattekronor
Övrigt	Kolonilotter	Kolonilotter vid Östra eller Södra skolan
Övrigt	Kommunsammanslagning	Slå samman Vänersborg kommun med Trollhättan
Övrigt	Konferenssamverkan	Återuppta konferenssamverkan
Övrigt	Offentlig service i Brålanda	Skolor, läkarmottagningar och tandläkarmottagningar är viktiga för samhället i Brålanda

TEMA	RUBRIK	BESKRIVNING
Övrigt	Omlastningsterminal Trestad center	Reservera mark för omlastningsterminal/handelsplats vid Trestad Center
Övrigt	Skyltning	Visa upp Vänern genom skyltning från E45
Övrigt	Slusskaféet	Slusskaféet i Restad är viktigt att bevara
Övrigt	Stationshuset i Öxnered	Bevara stationshuset
Övrigt	Stationshuset i Öxnered	Utveckla men värna om lantligheten
Övrigt	Strandnära boende	Bygg radhus/flerbostadshus invid kanalen, söder om Tengrenstorp industriområde, ner mot Bågskyttebanan
Övrigt	Träd	Plantera träd längs trottoarerna
Övrigt	Vargön stationsområde	Stationsområdet i Vargön behöver snyggas upp
Övrigt	Villa Björkås	Byggutbildningen kan hjälpa till att renovera Villa Björkås
Övrigt	Villa Björkås	Villa Björkås med park är en pärla att ta vara på
Övrigt	Vision	En helhetsvision saknas
Övrigt	Återvinningscentral	Håll kvällsöppet på återvinningsstationen en dag i veckan
Övrigt	Återvinningscentral	Flytta återvinningscentralen till Tengrenstorp, den fungerar inte alls idag
Övrigt	Översvämningsrisk	Planera med hänsyn till översvämningsrisker kring Vänern